

Opinnäytetyö (AMK)

Kauneudenhoitoalan koulutusohjelma

Estenomi

2012

Katariina Nokka ja Sirkku Anttila

VAIHTOEHTOINEN TYÖSSÄOPPIMISMALLI HIUSALAN YRITYSOPINTOIHIN JA HARJOITUSYRITYKSEN PERUSTAMISEEN

– Pilottikokeiluna Salon seudun ammattiopistoon

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Katariina Nokka ja Sirkku Anttila

VAIHTOEHTOINEN TYÖSSÄOPPIMISMALLI HIUSALAN YRITYSOPINTOIHIN JA HARJOITUSYRITYKSEN PERUSTAMISEEN - Pilottikokeiluna Salon seudun ammattiopistoon

Kehittämistyö on laadittu Salon seudun ammattiopiston hiusalalle. Tavoitteena on ollut luoda perinteisen työssäoppimisen rinnalle uusi vaihtoehtoinen malli kolmannen vuoden opiskelijoille. Uudessa toimintamallissa opiskelija perustaa oman harjoitusyrityksen ja toimii harjoitusyrittäjänä hiusalan mentoriyrityksessä. Alueen hiusalan yrittäjät ja ammattiopisto korostavat yksityisyrittäjyyden merkitystä työssäoppimisessa. Hiusalan yrittäjyyden taitoja tulee painottaa, sillä suurin osa parturi-kampaajista toimii joko tuolivuokralaisina tai sopimusyrittäjinä. Kehittämisprosessissa apuna ollut Varsinais-Suomen YES- keskus mahdollisti uuden toimintamallin jatkokehittämisen Vuosi Yrittäjänä malliin pohjautuen hiusalalle.

Kehittämistyössä selvitettiin kyselyn ja haastattelujen perusteella, miten työssäoppiminen ja yrittäjyys voitaisiin yhdistää opiskelijoiden opintokokonaisuuteen soveltuvaksi. Kesän 2011 lähetetyn kyselyn perusteella mitattiin Suomen ammattiopistojen Nuori Yrittäjyys opinto-ohjelman toimivuutta vuoden 2010 aikana. Kyselyn tulosten perusteella työssäoppiminen ei sellaisenaan toimi, vaan huomio tulee kiinnittää alakohtaiseen kehittämiseen.

Taustaselvitysten perusteella pilottikokeilulle ei ole estettä, vaan se voidaan käynnistää Salon seudun ammattiopistossa syksyllä 2012. Prosessin käynnistymisen nopeuttamiseksi on laadittu perehdytysoppaat opettajalle, opiskelijoille sekä mentoriyrityksille. Pilottikokeilun toimivuutta voidaan testata lukuvuoden 2012 - 2013 välisenä aikana, jonka jälkeen voidaan tarkistaa onko vielä tarvetta jatkokehittämiseen.

ASIASANAT:

työssäoppiminen, mentoriyritys, harjoitusyritys, yrittäjyys

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Beauty care management | Bachelor of Beauty Care Management

2012 | Total number of pages 116

Mrs. Arja Keltaniemi

Katariina Nokka and Sirkku Anttila

AN ALTERNATIVE LEARNING MODEL IN HAIR EDUCATION IN BUSINESS STUDIES AND TRAINING BUSINESS START-UP - The pilot experiment Salo Vocational College

The present bachelor's thesis was commissioned by Salo Vocational College. The study focuses on creating a new alternative on-the-job-learning model for the third-year hairdressing students. The new model could be applied alongside the traditional on-the-job learning. In the new model, the students set up a practice enterprise and work as entrepreneurs under the supervision of a hairdressing mentor company. The hair entrepreneurs and vocational college in the area emphasize the importance of private entrepreneurship in on-the-job learning. The entrepreneurial skills needed in the hair care business should be emphasized, because most of the hairdressers work either as entrepreneurs or have a contract on chair rental. The development process was assisted by the YES Center in southwestern Finland, who made it possible to further develop the new approach on the basis of Junior Achievement student companies in the field of hair.

To gather the data for the development project, a survey and interviews on how on-the-job-learning and entrepreneurship could be linked to the students curriculum, were conducted. The survey sent in the summer of 2011 explored the feasibility of the Young Enterprise curriculum implemented by the Finnish vocational colleges in 2010. The results indicate that learning based on on-the-job-learning as such, does not work and thus more attention should be paid to the sectoral development

The background studies show that there is no obstacle to the pilot experiment and it can be started Salo Vocational college in the autumn of 2012. To speed up the process, briefing guides for teachers, student and the mentor companies have been prepared. The piloting takes place during the academic year 2012-2013, and after that it remains to be seen if there is a need for further development.

KEYWORDS:

The job learning, mentor company, practice enterprise, entrepreneurship

SISÄLTÖ

KÄYTETYT LYHENTEET JA SANASTO	6
1 JOHDANTO	8
2 KEHITTÄMISTYÖN ETEENPÄIN VIEMINEN	10
2.1 Kehittämistyön kartoitus	11
2.2 Kehittämistyön toimikentät ja yhteistyöverkosto	11
2.3 Kehittämistehtävän aikataulu	13
2.4 Kehittämistyön menetelmät	14
2.5 Tulevaisuuden näkymät hiusalalla	15
3 YRITTÄJYYS JA TYÖSSÄOPPIMINEN HIUSALALLA	18
3.1 Mentori ja tehtävät	20
3.2 Yrittäjyys ja yhteistyötavoitteet	20
3.3 Työssäoppiminen ja harjoitusyritys	23
4 TOISEN ASTEEN TOIMINTAMALLIT NY- OPINTO-OHJELMASSA	24
4.1 Vuosi Yrittäjänä ja uusi toimintamalli	25
4.2 24H-leiri	25
4.3 Job shadow- päivä johtajana	26
5 UUDEN TOIMINTAMALLIN TOTEUTUSYMPÄRISTÖ	27
5.1 Opiskelijan toimintakenttä ja perehdytys	28
5.2 Opettajan toimintakenttä ja perehdytys	29
5.3 Yrittäjän toimintakenttä ja perehdytys	30
6 POHDINTA	32
LÄHTEET JA VIITEAINEISTO	34

LIITTEET

- Liite 1. NY-toiminnan kartoitus Suomen ammattiopistoissa 2011.
- Liite 2. Opettajien opas yritysopintoihin, vuosi yrittäjänä mallin tueksi.
- Liite 3. Opetusmateriaali yritysopintojen tueksi 3. vuoden opiskelijoille.
- Liite 4. Työssäoppiminen mentoriyrityksessä, opas työpaikkaohjaajalle.

KUVAT

- Kuva 1. Yrittäjyyskasvatuksen NY polku. 24

KUVIOT

- Kuvio 1. Yhteistyöverkosto 12
- Kuvio 2. Kehittämistyön prosessin kuvaus 13
- Kuvio 3. Sequence of learning action in an expansive learning cycle. 19
- Kuvio 4. Uusi toimintamalli- ja ympäristö. 27

TAULUKOT

- Taulukko 1. Palvelutyön työlliset ammattiryhmittäin vuosina 2000 ja 2007 sekä ennakoitu vuotuinen muutos vuosina 2008 – 2025. 16
- Taulukko 2. Nuorten koulutuksessa aloittaneet ja aloittatarve opintoaloittain sosiaali-, ja terveys- ja liikunta-alan koulutuksessa. 17
- Taulukko 3. Työssäoppimisen- ja yrittäjyyden tavoitteet hiusalalla. 22

KÄYTETYT LYHENTEET JA SANASTO

Analyysi	Ongelman pilkkominen pieniin osiin, jotka ratkaisemalla koko ongelma pystytään ratkaisemaan; luokitellun tai muutoin käsitellyn tutkimusaineiston jäsentäminen.
ESR	Euroopan sosiaalirahasto (www.rakennerahastot.fi)
Harjoitusyritys	Opiskelija perustaa NY-tunnuksella toimivan harjoitusyrityksen kolmannen lukuvuoden ajaksi toimien sopimusyrittäjänä koulun ulkopuolisessa hiusalan mentoriyrityksessä.
Innovaatio	Uusi tuote, palvelu, prosessi, toimintamalli tai vastaava, joilla tuotetaan taloudellista tai muuta hyötyä.
Kehittämistehtävä	Tulokset, joihin kehittämistyöllä pyritään.
KELA	Kansaneläkelaitos (www.kela.fi)
Menetelmä	Järjestelmällinen menettelytapa, jolla pyritään hankkimaan tietoa käytännöstä.
Mentoriyritys	Oikea hiusalan yritys, jossa opiskelija toimii työssäoppimajakson ajan harjoitusyrittäjänä.
NY	Nuori Yrittäjyys ry (www.nuoriyrittajyys.fi)
OPH	Opetushallitus (www.opetushallitus.fi)
Prosessi	Sarja suoritettavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tuottaa määritelty lopputulos.
Sopimusyrittäjä	Sopimusyrittämisen periaatteena on, että toimitaan yrittäjänä toisen liikehuoneistossa vuokralaisena. Sopimusyrittäjä maksaa prosentuaalista vuokraa. Vuokran suuruus määräytyy tehdyn palvelutyön määrästä kuukausittain.
SWOT-analyysi	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats. Nelikenttämenetelmä, joka on hyödyllinen ja yksinkertainen työkalu yrityksen ja organisaation toiminnan, hankkeiden ja projekti-

en suunnittelussa, jonka kohteena voi olla yrityksen toiminta koko laajuudessaan, jonkin tuotteen tai palvelun asema ja kilpailukyky tai kilpailijan toiminta ja kilpailukyky.

TOY	Työssäoppiminen yrittäjänä koulun tiloissa, oppilaat perustavat yhteisen harjoitusyrityksen osuuskunta periaatteella.
Verkosto	Yritysten ja organisaatioiden sekä niiden välisten suhteiden muodostama kokonaisuus, verkkojen verkko.
Vuokratuoli yrittäjä	Vuokratuoliyrittämisen periaatteena toimitaan yrittäjänä toisen liikehuoneistossa vuokralaisena. Vuokratuoliyrittäjä maksaa kiinteää kuukausivuokraa.
Vuosi Yrittäjänä	NY- Vuosi yrittäjänä -ohjelmassa nuoret perustavat luku- vuoden ajaksi oikealla rahalla toimivia harjoitusyrityksiä, jotka tuottavat palveluja tai tuotteita. (www.nuoriyrittajyys.fi)
Webropol	Datan analysointi- ja kyselytyökalu. (www.webropol.com)
YES-keskus	Tarjoaa tukipalveluja yrittäjyyskasvatukseen koulutukseen, yrittäjyyden kehittämiseen koulussa sekä koulu- yritysyhteistyöhön. (www.yes-keskus.fi)

1 JOHDANTO

Salon seudun ammattiopistoon on ideoitu pilottikokeiluna uudenlaista toimintatapaa suorittaa työssäoppiminen hiusalalla. Kehittämistehtävämme tarkoitus on alustaa pilottikokeilun pohjatyö, jonka jälkeen Salon seudun ammattiopiston hiusalalla voidaan aloittaa kokeilu syksyllä 2012. Olemme keränneet tietoa, otaneet selvää oppilaitoksen tämän hetkisestä kehittämistarpeesta ja sitä kautta olemme auttaneet Salon seudun ammattiopistoa havaitsemaan ja ymmärtämään miten uusi työssäoppimismalli on mahdollista ottaa käyttöön ja miten se tullaan viemään käytäntöön. Kehittämistyön prosessin kautta olemme valmistaaneet uutta työssäoppimismallia tukevat oppaat opettajille, opiskelijoille sekä yrittäjille.

Tarve muutokseen vanhan työssäoppimismallin rinnalle lähti paikallisten yrittäjien toiveesta. Olemme suunnitelleet hiusalan työssäoppimista yrityslähtöisempään suuntaan Vuosi Yrittäjänä opinto-ohjelmaa hyödyntäen. Kehittämistyön edetessä olemme saaneet apua Varsinais-Suomen YES-keskukselta opinto-ohjelmiin liittyvissä asioissa. Uudessa toimintamallissa opiskelija suorittaa työssäoppimisen oikeassa parturi-kampaamo yrityksessä, joka toimii opiskelijan mentoriyrityksenä työssäoppimisjakson ajan. Kehittämistyö on suunnattu kolmannen vuoden hiusalan opiskelijoille, jotka haluavat kehittää ja kehittyä oman alan yrittäjyyden asiantuntijoina.

Työssäoppimisen ja yritysosaamisen kehittäminen on ollut pitkäaikainen prosessi paikkakunnan hiusalalla. Salon seudun ammattiopiston hiusalan työympäristöjen kehittämishanke aloitettiin jo vuonna 2008. Hankkeen aikana kehitettiin koulun ja hiusalan yritysten välistä yhteistyötä, jolloin tuli esille työssäoppimiseen liittyviä ongelmia ja kehitettäviä asioita. Ongelmina yrittäjät kokivat koulun ja yritysten välisen yhteistyön, opiskelijoiden taitotason, joka ei vastaa työelämän vaatimuksia sekä haluttiin parannusta yritysopintojen sisältöön. Hankkeelle saatiin rahoitus ESR:ltä vuosien 2008 - 2009 ajaksi. Rahoitusta työssäoppimisen jatkokehittämiseen haettiin ESR:ltä vielä keväällä 2010, mutta sitä ei myön-

netty. Syksyllä 2010 opetushallitukseltaakaan ei tukea tullut. Opetushallituksessa aiheuttamme pidettiin ajankohtaisena, mutta kehittämisen eteenpäin vieminen vaatisi lisäselvittelyä, jotta rahoitusta voitaisiin myöntää. Sitä vastoin Salon seudun alueen yrittäjät kokevat tarpeellisena hiusalan opiskelijoiden yritysosaamisen kehittämisen nykytilanteessa, koska työelämävalmiudet eivät ole riittävät valmistumisen jälkeen.

Yritysosaamista työssäoppimisessa tulee painottaa, sillä Salon seudun alueen parturi-kampaajat toimivat pääsääntöisesti joko tuolivuokralaisina tai sopimusyrittäjinä. Palkallisia parturi-kampaajia alueella on vähän. Kun halutaan vastata työelämän tarpeisiin Salon seudun alueen hiusalalla, on otettava huomioon jo kouluaikana opiskelijoiden työllistymismahdollisuudet valmistumisen jälkeen. Suurin osa heistä perustaa joko yrityksen, ryhtyy tuolivuokralaisiksi tai sopimusyrittäjiksi. Uusi työssäoppimismalli on vaihtoehto opiskelijoille, jotka ovat suunnitelleet oman yrityksen perustamista.

2 KEHITTÄMISTYÖN ETEENPÄIN VIEMINEN

Salon seudun ammattiopiston työympäristöjen kehittämishankkeen aikana 2008 – 2009, Sirkku Anttila oli mukana kehittämässä yritysten ja koulujen välistä yhteistyötä. Hankkeen jatkorahoituksen epäonnistuminen keväällä 2010 oli kariuttaa työssäoppimisen kehittämisen kokonaan. Keväällä 2010 Sirkku Anttila ja Katariina Nokka kävivät Salon seudun ammattioppilaitoksen järjestämän Varsinais-Suomen alueen ammatillisten oppilaitosten ohjaamiseen keskittyvän koulutuksen. Työpaikkaohjaajien koulutuksen aikana hiusalan lehtori Pia Kiikeri ilmoitti työssäoppimisen kehittämishankkeen pysähtyneen. Tästä saimmekin idean kehittää työssäoppimista ja yrittäjyyttä estenomiasiantuntijoina. Ehdotuksemme Pia Kiikeri suhtautui myönteisesti. Tiedostimme tekemisen kehittämistyönä vaativan paljon aikaa, tiedonkeruuta sekä analysointia. Edellä mainituista syistä toteutimme kehittämistyön yhdessä parityönä Salon seudun ammattiopiston hiusalalle.

Pia Kiikerin kiinnostus ja halu kehittää työssäoppimista NY- toiminnan kautta Salon seudun alueella, sai meidätkin entisestään innostumaan aiheesta. Kiikerin kertoman mukaan vastaavanlaista toimintaa on toteutettu joissakin Suomen ammattiopistoissa parturi-kampaaja linjalla. Näissä työssäoppiminen on tapahtunut koulun vuokraamassa tilassa tuolivuokraus periaatteella, jossa NY-toimintaa on sisällytetty opetussuunnitelmaan niin, että opinnoista viisi opintoviikkoa toteutettiin työsalissa NY- opinto-ohjelman TOY- (työssäoppiminen yrittäjänä) periaatteella. Kiikerin toiveena on, että työssäoppiminen voidaan suorittaa oikeassa hiusalan yrityksessä NY- opinto-ohjelman Vuosi Yrittäjänä periaatteella, ei koulun tiloissa. NY- opinto-ohjelman tulisi olla opiskelijoille vapaaehtoista.

2.1 Kehittämistyön kartoitus

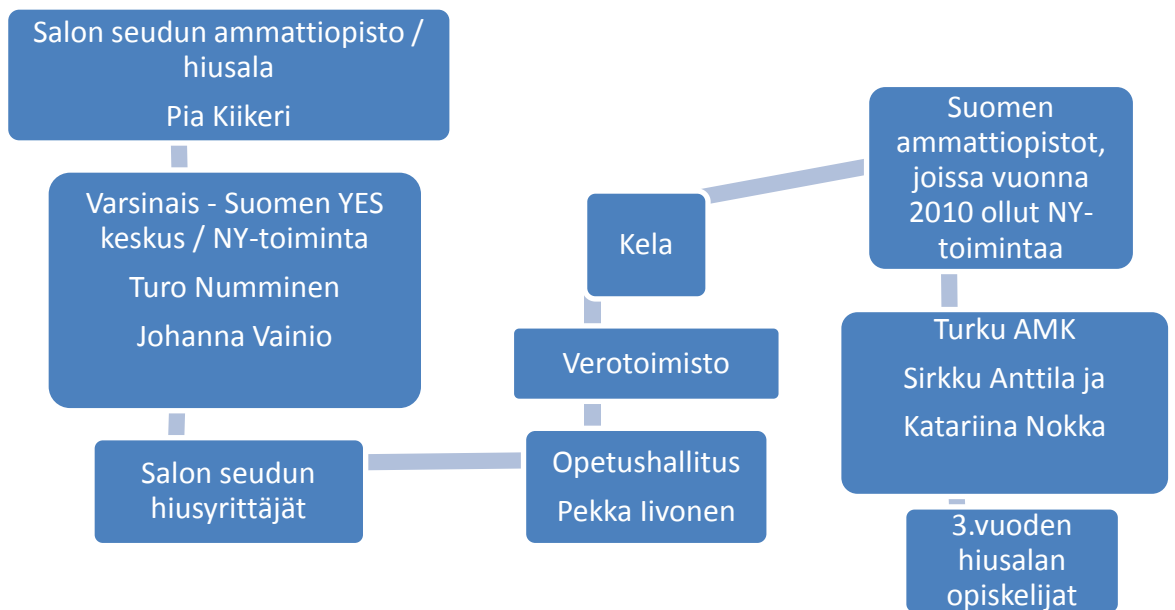
Aloitimme kehittämistyön kartoittamalla, miten ja missä on käytetty NY- toimintaa vuoden 2010 aikana Suomen toisen asteen ammattiopistoissa. Vastauksia saimme sähköisen kyselyn avulla 23/45 kappaletta. (Liite 1.) Kyselyn perusteella tarve työssäoppimisen kehittämiseksi on valtakunnallisestikin suuri. Haastateltavat kokivat NY- toiminnassa haasteina, että YES-keskuksilla on paljon materiaalia, mutta niitä joudutaan mukauttamaan alakohtaisesti. Osuuskuntatoiminta koulun tiloissa ei anna todellista kuvaa hiusalan yrittäjyydestä. Koulun säännöt, normit sekä ympäristö poikkeavat hyvin paljon työelämästä. Työelämälähtöinen ympäristö tulisi olla aitoa ja oikeaa, sillä yrityksen perustaminen koulun tiloihin ei kiinnosta. NY- toiminnan TOY opinto-ohjelma soveltuu hyvin työssäoppimiseen opiskelijoiden yhteisenä harjoitusyrityksenä, mutta se voidaan toteuttaa vain koulun tiloissa osuuskuntatoimintana. Opetushenkilöstön innostaminen ja kaikkien mukaan saaminen yhteiseen toimintaan tuo omat haasteensa. NY- toiminnan hyödyntäminen eri aloille ei sellaisenaan toimi, tarvitaan jatkokehittelyä. Kyselymme mukaan suuressa osassa ammattiopistoja NY- toimintaa toteutetaan ilman rahoitustakin, sillä useimmissa kouluissa rahoitus tulee perusrahoituksesta, koska opinnot ovat osa ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmaa. (Liite 1.)

2.2 Kehittämistyön toimikentät ja yhteistyöverkosto

Tarkoituksena on luoda avoin, rehellinen ja luottamuksellinen suhde yhteistyökumppaneiden välille, sillä on tärkeää, että tuodaan esiin avoimesti mieleen nousevat kysymykset ja tarkennetaan omia havaintoja yhteistyöverkostolta kysymällä ja haastatteleamalla kehittämistyön tavoitteen hahmottamiseksi. Jo ennakko vaiheessa on tavoitteena saada molemminpuolinen sopimus siitä kuinka paljon kukin yhteistyökumppani sekä organisaatio ovat valmiita panostamaan, miten tavoitteet asetetaan ja mietitään muutokseen liittyvät valmiudet. Taustatyöhön kuuluu olennaisesti kehystavoitteiden asettaminen, jotta ei turhaan kuluisi aikaa harhailuun ja tavoitteiden etsintään. Tiukkaan asetetut tavoitteet oh-

jaavat toimintaa tavoitetta kohti, ja muut kehittämisprosessiin kuuluvat ennakoimattomat asiat jäävät havaitsematta. Kehittämisprosesseihin lukeutuu osana ennakoimattomuus, joka merkitsee riskin ottoa ja epävarmuutta siitä mitä prosessissa tapahtuu. Ne kuuluvat kuitenkin olennaisena osana uuden luomisen ja syvällisen uudistamisen tilaan. (Frisk 2005, 74.)

Alla olevaan kaavioon olemme koonneet keskeisimmät yhteistyökentät, jotka vaikuttavat kehittämistyön prosessin onnistumiseen ja toteutukseen.

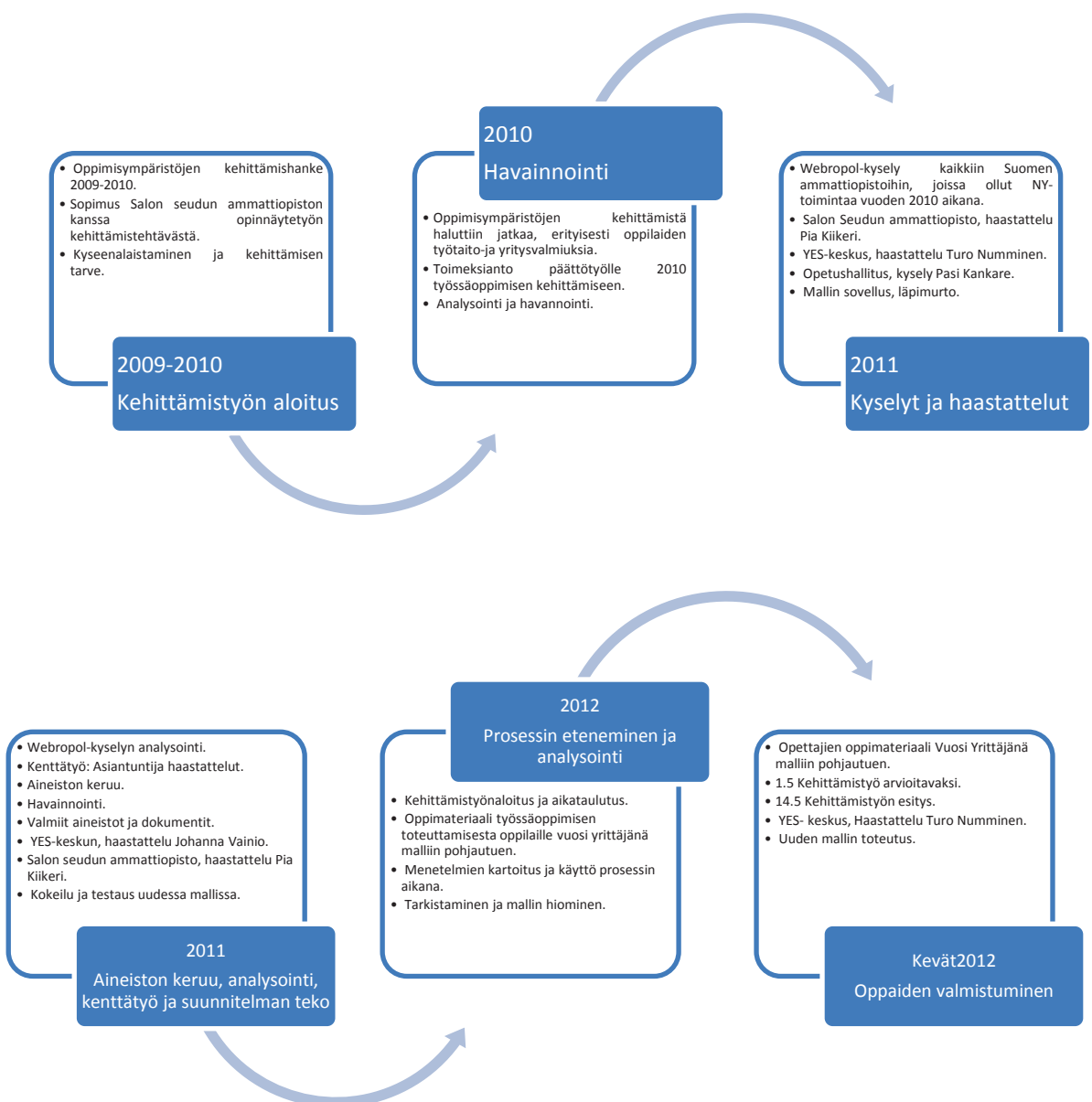

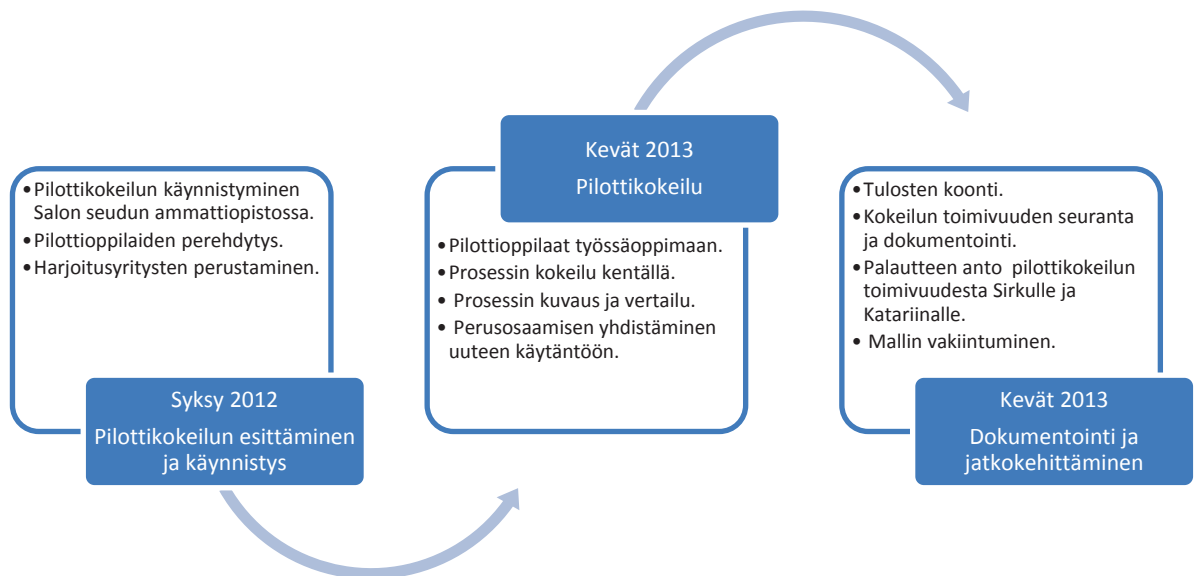
Kuvio 1. Yhteistyöverkosto.

Kehittämistyön toimeksiantajana toimii Salon seudun ammattiopisto, jossa pilot-tikokeilun alulle panijana toimii hiusalan lehtori Pia Kiikeri. Tärkein yhteistyökumppani on YES- keskus, jotta Vuosi Yrittäjänä toimintamallia ja sen mahdollisuuksia voidaan hyödyntää uudessa toimintamallissa. Opetushallitus määrää mitä opintokokonaisuuksia opetussuunnitelmassa tulee toteutua kolmannen vuoden aikana ammattiopistoissa. Verotoimisto on laatinut NY- toiminnalle omat verotukselliset säädökset. Kela määrittää tulorajat, jotka vaikuttavat opintotukeen opintojen aikana. (Liite 3.)

Kehittämiseen liittyvien avainhenkilöiden tulee saada osallistua suunnitteluun koko pilottikokeilun elinkaaren ajan. Koehenkilöiden suostumusta tulee tiedustella, kun alkuperäiseen ja sovittuihin asioihin suunnitelman teossa tulee muutoksia. Pilottiryhmän tulee etukäteen suunnitella, päättää ja dokumentoida se, kuinka koeryhmä jälkeinpäin saa itse hyödyntää oppimateriaalia, -tuloksia ja kaikkea muuta prosessiin liittyvää. (Mäkinen 2006, 81.)

2.3 Kehittämistehtävän aikataulu

Kuvio 2. Kehittämistyön prosessin kuvaus.

2.4 Kehittämistyön menetelmät

Hiusalan ongelmiin perehtyminen käytännössä on tapahtunut havainnoimalla ja kuuntelemalla alan yrittäjiä, muita alan kehittäjiä ja ammattiosaajia. Huoli hiusalan kehityksestä on huomattava koko Suomessa. Aineiston keruun ja analysoinnin olemme suorittaneet erilaisilla menetelmillä NY- toiminnan ja työssäoppimisen kehittämisen näkökulmasta. Yhteistyöverkosto on mahdollistanut kehittämistyön onnistumisen. Yhdessä ongelmien tunnistaminen ja analysointi on mahdollistanut todellisen kehittämiskohteen löytymisen.

Kehittämisehdotuksena olemme laatineet ammattiopistoon kolmannen vuoden opiskelijoille uudistetun toimintamallin suorittaa työssäoppiminen, joka toimii vaihtoehtona perinteiselle työssäoppimismallille. Mallipohjana toimii NY- Vuosi Yrittäjänä opinto-ohjelma, jota olemme kehittäneet hiusalalle toimivammaksi kokonaisuudeksi. Uuden pilottikokeilun tueksi olemme laatineet perehdytysoppaat hiusalan opettajille, oppilaille ja alan pilottihankkeeseen mukaan lähteville mentoriyrityksille. Koko prosessin ydin on oppaiden käyttöönotto, jotta uusi pilottikokeilu voidaan käynnistää mahdollisimman vaivattomasti. Tiedonkeruu ja taustatietojen selvittäminen olisi vienyt opettajilta huomattavan suuren ajan, jolloin pilottikokeilu olisi saattanut jäädä kokonaan toteuttamatta. (Liitteet 2., 3., 4.)

2.5 Tulevaisuuden näkymät hiusalalla

Salon seudun alueella nuorten työllistyminen ei ole itsestään selvä asia. ”Valtio hakee lähivuosina merkittäviä menosäästöjä koko koulutussektorin osalta. Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan osaavan työvoiman saatavuus ja osaamisvaatimusten muutoksiin vastaaminen edellyttävät Varsinais-Suomessa ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon uudelleen arviointia. Kuntarakenne on ratkaisevassa asemassa toisen asteen ammatillista koulutusta tarkasteltaessa. Ammattitaitoisen työvoiman tarve on kasvussa, mikä entisestään korostaa oppilaitosten ja työnantajien yhteistyön merkitystä”. (Varsinais-Suomen Yrittäjä 1-2/ 2012.) Uhkana on, että Salon kaupunki leikkaa rahoitusta ammatillisen koulutuksen kuluista. Tämä tulee heijastumaan suoraan opettajien resurssien supistumiseen, opetusmotivaatioon ja sitä kautta oppilaiden opintoihin. Ammattiin valmistuvien opiskelijoiden kokonaisvaltainen kannustaminen on ensiarvoisen tärkeää koko opintojen ajan. Pahinta mitä voi tapahtua on se, että tuleva ammattilainen syrjäytyy jo varhaisessa vaiheessa työmarkkinoilta.

”Vastikään julkaistussa pk-barometrissä nuorten työllistymisen esteiksi nähtiin erityisesti yleisten työelämävalmiuksien ja ammatillisen perusosaamisen puutteet. On hämmäntävää, että nuorten työssäoloon liittyvät perusvalmiudet, sosiaaliset taidot, työajan noudattaminen sekä perusosaamisen puute ovat työllistämisesteiden kärjessä. Jokin on pielessä. Ovatpa syyt sitten kotikasvatuksessa tai opiskeluolosuhteissa tai ehkä jossain muussa, antavat ne aiheen perinpohjaiseen tarkasteluun. Eräs parannuskeino tilanteeseen on eittämättä opiskelujen työelämäjaksojen lisääminen. Se edellyttää oppilaitosten ja yritysten tiivistynyttä yhteistyötä, vuoropuhelua ja avoimuutta asiaan paneutumisessa puolin ja toisin. Toisaalta, jo perusasteelta asti toteutettava yrittäjyyskasvatus antaa eväitä nuorille omaehtoisempaan ja tavoitteelliseen toimintaan”. (Varsinais-Suomen Yrittäjä 4/ 2012.)

”Kaikki nuoret eivät sopeudu oppilaitosmaiseen opiskeluun. Heitä varten pitää olla käytössä toisenlaiset oppimistavat. Yrittäjät arvostavat työpaikalla oppimista; ns. kisällijärjestelmälle pitäisi periaatteessa olla sosiaalinen tilaus. Yrittäjäjär-

jestö on esittänyt vaihtoehdon niin oppisopimusjärjestelmän kuin muidenkin työehtojen joustavoittamiseksi, jotta nuorten pääsy työelämään helpottuisi. Esi-tyksen vastustus on ollut suurempaa kuin sen puolto. Nykyisessä tilanteessa tähän ei pitäisi olla varaa”. (Varsinais-Suomen Yrittäjä 4/ 2012.)

”Kauneudenhoitoalan ammatillisen peruskoulutuksen aloittajatarve on nykytilannetta selvästi pienempi. Kauneudenhoitoalan ammatillisen peruskoulutuksen aloittajamäärät ovat jo pitkään vuosittain lisääntyneet, vaikka aikaisemmatkin ennakoititulokset ovat osoittaneet selvää koulutuksen vähentämisen tarvetta. Lähes 75 prosenttia alan koulutuksen suorittavista ennakoidaan työllistyvän kauneudenhoitotyöntekijöiden ammatteihin. Aloittajatarvetta vähentää se, että poistuman osuus kauneudenhoitotyöntekijöiden ammattiryhmästä on keskimääräistä selvästi vähäisempi”. (Opetushallitus 2012.)

Taulukko 1. Palvelutyön työlliset ammattiryhmittäin vuosina 2000 ja 2007 sekä ennakoitu vuotuinen muutos vuosina 2008 – 2025.

Palvelutyö	Työlliset 2000 - 2007			Ennakoitu vuotuinen muutos 2008 - 2025			
	2000	2007	Vuotuinen keskim. muutos	Peruskehitys		Tavoitekehitys	
	määrä	määrä	%	määrä	%	määrä	%
Kauneudenhoitotyöntekijät	14 160	16 600	2,5	11	0,1	81	0,5

(Opetushallitus 2012.)

Opiskelupaikkojen vähentäminen tulevaisuudessa selittyy osittain sillä, että valmistuvista opiskelijoista vain osa jää kauneudenhoitoalalle. Suurin syy alalta pois jääntiin on hiusalan alhainen palkkarakenne sekä palvelujen matala hintataso. Jos palvelujen hinnat pysyvät alhaalla, myöskään palkkarakenne ei nouse. Tämän hetkinen työehtosopimuksen palkkaus ei houkuttele nuoria työhön ja yrittäjäksi ryhtyvän tulee huomioida alueellinen palveluhinnoittelu, ettei pudota itseään ulos markkinoilta. Hiusalan palkkoihin on tulossa positiivinen muutos

ajalle 1.5.2012 – 31.10.2013, jolloin hiusalan taulukkopalkkoja nostetaan 1.5.2012 2,9 %:a ja 1.1.2013 2,2 %:a. Lisää hiusalan palkkauksesta ja työehtosopimuksen sisällöstä Palvelualojen ammattiliiton www-sivuilta. (Palvelualojen ammattiliitto 2012.) Hiusalan ammattiopistojen tulisi kiinnittää entistä enemmän huomioita opiskelijoiden valintaan pääsykoe tilanteessa, jotta kouluun valikoituisi opiskelijoita, jotka todella ovat alasta kiinnostuneita ja hiusalalle soveltuvia.

Taulukko 2. Nuorten koulutuksessa aloittaneet ja aloittajatarve opintoaloittain sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan koulutuksessa.

Opintoala Koulutusaste	Nuorten koulutuksessa aloittaneet			Keskimääräinen aloitustarve 2014 - 2018			
	2007	2008	2009	Nuorten koulutus		Kokonaistarve	
Kauneudenhoitoala Ammatillinen peruskoulutus				Perus- kehitys	Tavoite- kehitys	Perus- kehitys	Tavoite- kehitys
	1535	1472	1600	730	770	820	870

(Opetushallitus 2012.)

Tulevaisuuden uhkana on Salon seudun alueellakin opiskelijapaikkojen väheneminen. Pieniä hiusalan kouluja tullaan poistamaan tarpeettomina. Pilottikokeilumme tulee toimimaan Salon seudun ammattiopiston hiusalan edistämiseksi ja toimii yhtenä mahdollisuutena säilyttää hiusalan opetus Salon seudun alueella. Salon seudun ammattiopistolla olisi näin paremmat mahdollisuudet pärjätä kilpailevassa alan kehityksessä sekä luoda kilpailuetua ja näkyvyyttä olemalla mukana kehittämässä hiusalaa työelinkeinotarpeita vastaaviksi.

3 YRITTÄJYYS JA TYÖSSÄOPPIMINEN HIUSALALLA

Onko syytä muuttaa nykyistä työssäoppimisen käytäntöä ja kuinka yrittäjät suhtautuvat mahdolliseen muutokseen? Yrittäjät haluavat töihin taitavia, myyviä ja yritystaidoiltaan valmiimpia oppilaita. Työnantajina pilottikokeilun kautta heillä on oiva mahdollisuus vaikuttaa opiskelijoiden yrityskasvatukseen ja antaa nuorille mahdollisuus kokeilla yrittäjyyttä. Mentoriyritykset saavat harjoitusyritysten kannustajina sekä näkyvyyttä että arvostusta olemalla mukana opiskelijoiden yritysosaamisen kehittäjinä.

Yhdysvalloissa työssäoppimista käytetään lähinnä korkeakouluissa ja yliopistoissa, koska opettajat kokevat työssäoppimisen ammattiopistotasolla opiskelijoille liian haasteelliseksi opiskelijoiden valmiuksiin nähden. Kiinnostus työssäoppimista kohtaan on kuitenkin kovassa kasvussa myös ammattiopistoissa. Yhdysvalloissa opiskelijat tekevät työssäoppimisjakson paikallisessa alan yrityksessä, sillä työssäoppiminen edesauttaa työllistymään valmistumisen jälkeen kyseiseen firmaan. Yritykset rekrytoivat mieluummin taitavan ja osaavan työntekijän, jonka he tuntevat jo entuudestaan. (Malloch ym. 2011, 268.) Suomen ammattiopistoissa työssäoppiminen on kuulunut pitkään opetussuunnitelmaan ja siitä on tullut pysyvä käytäntö. Suomi on askeleen edellä työssäoppimisessa verrattuna Yhdysvaltoihin, koska opiskelijat suorittavat työssäoppimisjaksoja jo toisen asteen koulutuksen aikana.

Yhdysvaltojen historiassa työ opittiin pääsääntöisesti aina seuraamalla ja opettelemalla. Työpaikka oli silloin keskeinen ympäristö. Työtä tekemällä ja näkemällä voitiin oppia käyttämään ja hyödyntämään jo opittuja tietoja käytännössä. (Malloch ym. 2011, 17.) Suomessa työssäoppiminen perustuu samalla tavoin havainnointiin ja oman työn analysointiin sekä omien taitojen kehittymiseen oikeassa hiusalan työympäristössä. Hiusala on käsityöala, jota ei opi lukemalla, vaan tekemällä.

Työssäoppimisen näkökulmasta katsottuna oppiminen toimii avaimena hallita helpommin uusi työnkuva ja kohtaamaan erilaisia tilanteita käytännössä. Työs-

säöppimistä voidaankin kuvailla enemmän aktivoivaksi ja kokemukselliseksi oppimiseksi. (Malloch ym. 2011, 20.) Työssäoppimisjakso on hyvä tapa oppia toimimaan ryhmässä ja noudattamaan työpaikan sääntöjä. Palautteen saaminen ja antaminen työssäoppimisen aikana kehittää opiskelijaa sosiaalisissa taidoissa. Työssäoppiminen ei ole pelkkää suorittamista, vaan opiskelijan tulisi havainnoida ja analysoida omaa kehittymistään parturi-kampaajana. Asiakaspalvelutyössä voi joutua kohtaamaan negatiivista palautetta ja vaikeita tilanteita. Näissä punnitaan todelliset opiskelijan sosiaaliset selviytymis- ja neuvottelutaidot. Hiusalalla erilaisten ihmisten kohtaaminen on yksi suuremmista haasteista palvelutilanteissa, näiden asioiden hallitseminen tekee parturi-kampaajista alan ammattilaisia.

Teorian ja työssäoppimisen aktivointi

Kuvio 3. Sequence of learning action in an expansive learning cycle.

(Malloch ym. 2011, 93.)

3.1 Mentori ja tehtävät

Mentorointi on tavoitteellista, kahden keskistä vuorovaikutusta, jonka kautta osaava ja kokenut parturi-kampaaja antaa ohjausta ja tukea opiskelijalle. Vastavuoroisesti mentori voi oppia ohjaamisen myötä parhaimmillaan kahden ihmisen välistä oppimista ja kehittymistä. Mentoroinnilla tähdätään yksilön ammatilliseen kehittymiseen, omien vahvuuksien ja mahdollisuuksien löytymiseen, opiskelijan itsetuntemuksen ja luottamuksen vahvistumiseen sekä hänen verkostoitumisen lisäämiseen. Kuten jo edellä todettiin, mentori voi myös oppia ja kehittyä mentorintisuhteessa. Hän voi saada lisää innostusta ja mielenkiintoa omaan työhönsä, uusia ideoita ja uutta tietoa hiusalasta toisesta näkökulmasta. Hän voi myös testata omia ajatuksiaan tapaamisissa, keskusteluissa ja kehittyä kuuntelemisen- ja palautteen antamisen taidoissa. (Frisk 2005, 58- 59.)

3.2 Yrittäjyys ja yhteistyötavoitteet

Kehittämistyön tavoitteena on antaa opiskelijoille kokonaiskuva yritysmaailman keskeisistä toiminnoista hiusalalla ja yrittäjyydestä mahdollisena ammattina. Opiskelijalle tulevat tutuiksi yrittäjyyden- ja yritystoiminnan peruskäsitteet. Lisäksi he oppivat etsimään ja arvioimaan omaa ammatillista kehittymistään alalla. Yrittäjyys ei rajoitu vain työssäoppimiseen, vaan sitä voidaan hyödyntää työsalityöskentelyssä, yritysopinnoissa, oman verkoston luomisessa ja markkinoinnissa. Yhteistyö muiden alueen koulujen ja yritysten kanssa toimii voimavarana mm. yhteisten tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämisessä esim. Salon kauneusmessut.

Yhteishengen luominen koulun, yrittäjien ja oppilaiden välillä on edellytyksenä uuden toimintamallin onnistumiselle. Pilottikokeilun kautta Salon seudun ammattioppilaitoksella on mahdollisuus tuoda esiin uutta osaamista ja innovatiivista oppimismuotoa sekä verkostoitua muiden NY- toiminnassa mukana olevien oppilaitosten ja yritysten kanssa. Yrityskasvatukseen panostaminen tuo lisäar-

voa niin Salon seudulle kuin ammattiopistollekin. Oletettavasti se saa myös muut alan ammattiopistot kiinnostumaan asiasta.

Yleinen käytäntö hiusalalla on ollut, että työssäoppija on toiminut ilman palkkaa työssäoppimisajan. On aloja, joissa maksetaan palkkaa työssäoppimisjakson ajalta, mikä on toiminut hyvin. Miksi se ei voisi toimia hiusalallakin? Opiskelija on motivoituneempi ja innokkaampi tekemään tulosta, jos voi samalla ansaita rahaa. Motivoitunut opiskelija yltää parempaan tulokseen. Uudessa toimintamallissa harjoitusyritys tarjoaa opiskelijalle ainutkertaisen mahdollisuuden kehittää tieto-taitoja, joilla on suuri merkitys niin työelämään siirryttäessä kuin omien raha-asioiden hoidossakin. Yrityksen ja opiskelijoiden välisessä yhteistyösopimuksessa tulee ilmetä sekä opiskelijan NY-tilille maksettavan että yritykselle jäävän tulon prosentuaalinen osuus. Prosentuaalinen osuus sisältää opiskelijan käyttämät hiusalan ainekulut, sähkön, veden yms. (Tarkemmin sopimuksesta liitteessä 2.)

Uuden oppimistavan eteenpäin vieminen vaatii kaikilta ponnisteluja, mutta samalla se antaa toivoa ja jaksamista koulumaailmaan, opiskelijoille, opettajille sekä yrittäjille. Lisäksi kokeilu tuo koululle sekä yrittäjille näkyvyyttä ja uutta markkina-arvoa prosessin käynnistyessä. Kehittämistyö pohjautuu tulevaisuuteen ja hiusalan työllisyyden parantamiseen. On tärkeää, että voi menestyä omassa ammatissaan tuntien itsensä hiusalalla osaavaksi ja taitavaksi yrittäjäksi.

”Ammatillisessa koulutuksessa tulee ottaa erityisesti huomioon työelämän tarpeet. Koulutusta järjestettäessä tulee olla yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän kanssa”. (Finlex 2012.) Ammattiopistojen opetussuunnitelman sisältö on valtakunnallisesti sama, mutta ammattiopistot voivat suunnitella itsenäisesti mitä opintokokonaisuuksia valitsee opetussisällöiksi. Hiusalan ammattiopistojen kesken saattaa olla alueellisesti suuria eroja, mitä asioita painotetaan opinnoissa ja mitä jätetään pois. Salon seudun ammattiopiston hiusala on keskittynyt yrittäjyyteen ja työelämälähtöiseen opetukseen, koska alueen yrittäjät kokevat nämä taidot erityisen tärkeäksi tulevaisuudessa.

Alla olevaan taulukkoon olemme koonneet keskeisimmät yrittäjyyden tavoitteet, jotka sisältyvät Salon seudun ammattiopiston hiusalalan opetussuunnitelmaan.

Taulukko 3. Työssäoppimisen- ja yrittäjyyden tavoitteet hiusalalla.

<p>Yhteistyötaidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija tietää kuinka toimia erilaisissa työympäristöissä edistäen toiminnallaan työyhteisön työhyvinvointia. • Opiskelija ymmärtää ihmissuhteiden merkityksen työyhteisössä. 	<p>Parturi-kampaajan ammattitaidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija ymmärtää parturi-kampaajan velvollisuudet ja oikeudet parturi-kampaajan työssä.
<p>Asiakaspalvelu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija ymmärtää millainen on hyvä asiakaspalvelija. • Opiskelija ymmärtää mistä koostuu hyvä asiakaspalvelu. • Opiskelija osaa vastaanottaa ja rahastaa asiakkaan. • Opiskelija osaa vastata puheliin. 	<p>Sisäinen yrittäjyys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija ymmärtää oman toiminnan merkityksen yrityksen tai organisaation tuloksellisuuden edistäjänä. • Opiskelija ymmärtää kuinka paljon hänen on tienattava rahaa kassaan saadakseen yrityksen kannattamaan. • Opiskelija osaa edistää toiminnallaan yrityksen tai organisaation kustannustehokkuutta ja tuloksellisuutta. • Opiskelija ymmärtää palvelujen myymisen tärkeyden liikkeen tuloksen kannalta.
<p>Palvelujen ja tuotteiden myynti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija osaa palvella asiakasta ottaen huomioon sisäisen yrittäjyyden näkökulman. • Opiskelija osaa myydä tuotteita ja palveluja. • Opiskelija osaa suunnitella markkinointia ja mainontaa liikeidean huomioon ottaen. 	<p>Työturvallisuus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija ymmärtää terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn merkityksen parturi-kampaajan ammatinkannalta.
<p>Yrittäjyys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija osaa arvioida vahvuuksiaan ja 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija osaa hinnoitella, markkinoida ja myydä asiakkaille yrityksen tarjoamia palveluja ja tuotteita.

<p>mahdollisuuksiaan hiusalan yrittäjänä ja suunnitella ammatin alan yritystoimintaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija osaa laatia liikeidean ja sen perusteella valita liikeideaan sopivan yritysmuodon. • Opiskelija osaa laatia yrityksen kannattavuuslaskelmia. • Opiskelija osaa edistää toiminnallaan yrityksen tai organisaation kustannustehokkuutta ja tuloksellisuutta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelija osaa verkostoitua eri asiantuntijoiden kanssa. • Opiskelija tietää sidostyhmät, joidenka kanssa on tehtävä yhteistyötä yritystoiminnan pyörittämisessä. • Opiskelija ymmärtää vuorovaikutuksen merkityksen asiakaspalvelutilanteessa.
---	--

(Salon seudun koulutuskuntayhtymä 2012.)

3.3 Työssäoppiminen ja harjoitusyritys

”Työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävä koulutus perustuu koulutuksen järjestäjän ja työpaikan väliseen kirjalliseen sopimukseen. Sopimukseen otettavista asioista ja koulutuksen järjestämisestä säädetään tarkemmin asetuksella. Muuten kuin oppisopimuskoulutuksena järjestettävä työpaikalla tapahtuva koulutus järjestetään siten, että opiskelija ei ole työsopimussuhteessa työnantajaan, tai erikseen niin sovittaessa laatimalla työsopimus”. (Finlex 2012.) Uudessa pilottimallissa opiskelija ei ole työsuhteessa, vaikka tekeekin sopimuksen mentoriyrityksen kanssa. (Liite 2.) Harjoitusyrittäjänä toimiminen Vuosi Yrittäjänä opinto-ohjelman pohjalta on tapa opiskella, eikä ole rinnastettavissa oikeaan yritystoimintaan tai työsuhteeseen. Työssäoppiminen on opiskelijalle kokonaisvaltaisempi oppimiskokemus verrattuna kouluympäristöön. Oikeassa yrityksessä opiskelijan on helpompi havainnoida ja analysoida omaa osaamistaan ja kehittymistarpeitaan suhteessa työelämässä toimiviin parturikampaajiin. Sosiaalisten taitojen kehittyminen ja ryhmässä toimiminen ovat tärkeimmät osaamisalueet hiusalalla, joihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota jatkossakin. Edelleen vanha oppipoika - kisällimenetelmä on käyttökelpoinen tapa oppia.

4 TOISEN ASTEEN TOIMINTAMALLIT NY- OPINTO-OHJELMASSA

Nuori Yrittäjä opinto-ohjelmat koostuvat kymmenestä eri kokonaisuudesta, jotka toimivat apuna koulutuksen ja työelämän välillä. Opinto-ohjelmat tukevat nuorten yritystietoutta, yhteistyötaitoja, työelämävalmiuksia sekä taloudenhallintaa. NY- ohjelmia voidaan käyttää opetuksessa opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Kouluasteille on suunnattu NY-ohjelmat, jotka ovat suunniteltu eri ikäluokkien tarpeisiin. (Nuori Yrittäjyys 2012.)

Toisen asteen opintoihin soveltuvat NY- Vuosi Yrittäjä, NY- 24H- leiri ja NY- job shadow -päivä johtajana opinto-ohjelmat. Näistä NY- Vuosi Yrittäjänä mallia voidaan käyttää hiusalan työssäoppimisessa. Ohjelmassa perustetaan oma henkilökohtainen harjoitusyritys, joka toimii omalla rahalla ns. NY- yritys. Vuosi Yrittäjänä- opinto-ohjelmaa voidaan hyödyntää koko kolmannen opintovuoden ajan ammattiopistossa sekä työssäoppimisen aikana. NY- 24H- leiri ja NY- job shadow eivät sellaisenaan sovellu työssäoppimiseen ja sen kehittämiseen. NY- 24H- leiri on suunnattu osuuskunta toiminnan pyörittämiseen ja NY- job shadow on päivän mittainen tutustumismahdollisuus työelämään. (Nuori Yrittäjyys 2012.)

Kuva 1. Yrittäjyyskasvatuksen NY- polku.

(Nuori Yrittäjyys 2012.)

4.1 Vuosi Yrittäjänä ja uusi toimintamalli

”NY- Vuosi Yrittäjänä -ohjelmassa nuoret perustavat lukuvuoden ajaksi oikealla rahalla toimivia harjoitusyrityksiä, jotka tuottavat palveluja tai tuotteita. Nuoret suunnittelevat itse yrityksensä liikeidean ja toteuttavat sen mukaista miniyritystoimintaa lukuvuoden ajan. Toimintamalli on käytössä sekä perus että keskiaskeella, mutta oppimistavoitteet riippuvat kouluasteesta”. (Nuori Yrittäjyys 2012.)

Uudessa toimintamallissa työssäoppija perustaa oman hiusalan harjoitusyrityksen ja toimii harjoittelun ajan hiusalan mentoriyrityksessä, ei koulun tiloissa. Lisäksi opiskelijalla on mahdollisuus kehittää omia yritys- ja markkinointi taitojaan koko lukuvuoden ajan. Opiskelija tekee sopimuksen mentoriyrityksen kanssa, jolloin opiskelija toimii sopimusyrittäjänä. Suosittelemme opiskelijan saavan palvelutuloista itselleen 50%:a ja yrittäjälle jäävän 50%:a. Sopimus sisältää ainekulut, sähkön, veden yms. Opiskelija on verovelvollinen saaduista tuloistaan. NY-toiminta on tapa opiskella, mutta valmistumisen jälkeen NY- tunnus voidaan muuttaa oikeaksi Y-tunnukseksi. (Liite 2.) (Liite 3.) Sopimusyrittäjyys on turvallinen vaihtoehto kokeilla yrittäjyyttä opiskelun aikana, sillä opiskelija ei ole sidoksissa kiinteään tuolivuokraan.

4.2 24H-leiri

”NY- 24h -leiri on ammatilliselle toiselle asteelle suunniteltu vuorokauden kestävä kokonaisuus, jonka aikana nuoret perustavat oman ideansa pohjalta kuvitteellisen yrityksen. Opinto-ohjelman hyödyntäminen on mahdollista myös luki-ossa”. (Nuori Yrittäjyys 2012.) 24h-leiri on tarkoitettu TOY- mallia käyttäville opiskelijoille, jotka perustavat yhdessä yhteisen harjoitusyrityksen. 24h-leiri ei sovellu Vuosi Yrittäjänä opinto-ohjelman toimintaan uudessa pilottikokeilussa.

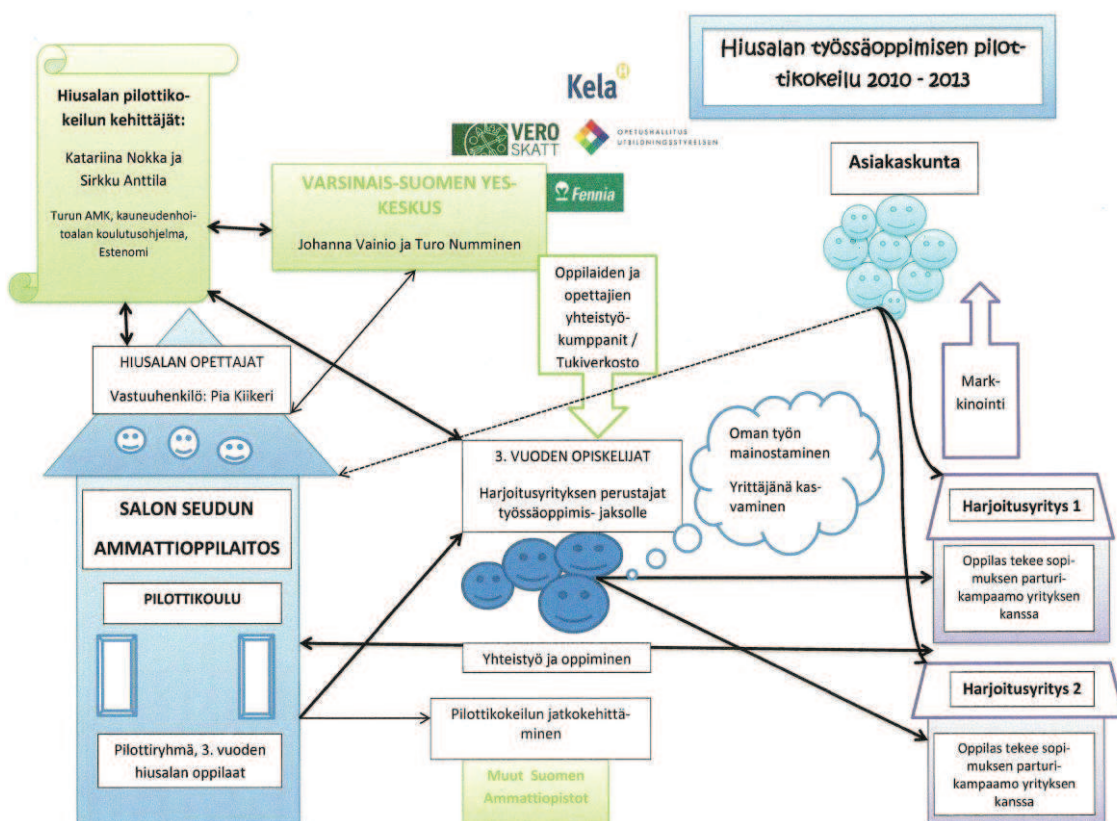
4.3 Job shadow- päivä johtajana

”NY- job shadow- päivä johtajana on päivän mittainen tutustumismahdollisuus työelämään ja johtajuuteen. Alumniohjelma. 2012 alkaen”. (Yrittäjyyskasvatuksen NY- polku 2012.) Tämä opinto-ohjelma on vielä kokeilu asteella eikä sen yhdistämistä Vuosi Yrittäjänä opinto-ohjelmaan vielä pystytä todentamaan.

Pilottikokeilun vieminen käytäntöön suunnitellaan ammattiopiston opettajien kanssa. Vastuualueet jaetaan ja päätetään ketkä toimivat vastuuhenkilöinä kokeilun eteenpäin viemisessä. Varsinais-Suomen YES- keskus toimii tukena aloittamisessa ja sen aikana, niin opettajille kuin oppilaillekin. Vuosi Yrittäjänä ja pilottikokeiluun liittyvät aloitus- ja sopimuspaperit tehdään yhteistyössä NY- toiminnan kanssa, jotta Vuosi Yrittäjänä toiminta voidaan aloittaa.

5 UUDEN TOIMINTAMALLIN TOTEUTUSYMPÄRISTÖ

Kuvioon olemme koonneet kaikki ne toimintakentät, jotka ovat välillisesti tai välittömästi yhteistyössä keskenään.

Kuvio 4. Uusi toimintamalli- ja ympäristö.

Voiko perinteistä työssäoppimismallia muuttaa? Tämä kysymys alkoi kiinnostaa meitä jo kolme vuotta sitten. Kävimme keskustelua useaan otteeseen alan opettajien kanssa. Heidän kantansa asiaan oli, ettei työssäoppimista voi suorittaa NY-toiminnan kautta ulkopuolisessa yrityksessä. Emme uskoneet tähän, vaan päätimme ottaa asioista selvää. Suurin läpimurtoimme oli se, että kyselyiden ja haastattelujen jälkeen teimme työssäoppimisen NY-toiminnan kautta yrityksessä kuitenkin mahdolliseksi. Tiedon saanti NY-toiminnasta oli hyvin hankalaa, sillä usuinta materiaalia saa ainoastaan NY-toimintaan liittyneet koulut. Internetissä tieto NY-toiminnasta on ollut hyvin hajanaista ja päivittämätöntä, joten

asioiden jäsentäminen on vienyt meiltä huomattavan paljon aikaa. Uusimmat materiaalit ja oppaat saimme vasta kevään 2012 aikana Turo Nummiselta.

Yhteistyökenttien tiedon puute toistensa toimialueista ja yhteistyökuvioista vaikutti erityisen haasteelliselta. Ne toivat omat vaikeutensa prosessin etenemisessä. Kehittämistyön alussa rahoituksen saamisen esteeksi nousi pilottikoulun puutteellinen hakemus, jonka vuoksi rahoitusta ei myönnetty. Suomen ammatitopistoihin teimme laajan sähköisen kyselyn, jonka analysoinnin jälkeen rahoitukseen saattaisi avautua uusi mahdollisuus jatkossa. (Tarkemmin kyselyn sisällöstä liitteessä 1.)

5.1 Opiskelijan toimintakenttä ja perehdytys

Opiskelijan perehdyttämisen tavoitteena on auttaa opiskelijaa tutustumaan, oppimaan ja harjaantumaan uusiin työtehtäviin, työyhteisön tapaan toimia, työtovereihin ja yhteistyöverkostoihin. Hyvin toteutettu perehdyttäminen voi vaikuttaa omalta osaltaan opiskelijan mielenkiintoon, vastuuntuntoon ja työhön sitoutumiseen. Työssäoppimisen tarkoituksena on antaa tietoa organisaatiosta ja tuoda näkyväksi sen tapoja toimia, myös kirjoittamattomia sääntöjä ja muuta organisaatiokulttuuria. Prosessi auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisvaltaisen kuvan omista työtehtävistään olemalla osana mentoriyhteyksien toimintaa. (Frisk 2005, 41.)

Pilottiopiskelijoille perehdytys opas (liite 3.) toimii yritysopintojen tukena, jossa opiskelija tutustuu NY-toimintaan Vuosi Yrittäjänä opinto-ohjelman pohjalta. Oppaan sisältöön on koottu keskeisimmät harjoitusyrityksen perustamiseen liittyvät asiat sekä lyhyesti NY- toiminnasta. Opas ei ole rinnastettavissa TOY-opinto-ohjelman osuuskuntatoimintaan. Pilottikokeilussa opiskelija perustaa oppaan ohjeistuksen mukaisesti oman harjoitusyrityksen liikeidean, laatii liiketoimintasuunnitelman, SWOT- analyysin, tutustuu kirjanpitoon ja tekee lopuksi työssäoppimiskertomuksen kokemuksestaan harjoitusyrittäjänä. Oppaassa on tietoa NY- toimintaan vaikuttavista verotuksellisista asioista ja kelan opintotuesta. Opas toimii työvälineenä oikeankin yrityksen perustamisessa, jos opiskelija

haluaa muuttaa NY- harjoitusyrityksensä valmistumisen jälkeen oikeaksi toiminnimellä toimivaksi hiusalan yritykseksi. Salon seudun ammattiopisto voi sisällyttää edellä mainitut liiketoimintaan liittyvät tehtävät yritysopintoihin kolmannen vuoden opintoihin. Salon seudun ammattiopiston hiusalalla on oma työpaikka- opas työssäoppimispaikan hakemiseen ja työpaikalla työskentelyyn, jossa kerrotaan tarkemmin miten toimitaan ja käyttäytyään työpaikalla. (Salon seudun ammattiopisto 2012.) Ammattioppilaitoksen opas toimii hyvin laatimamme oppaan rinnalla.

Oppaan visuaalinen ilme on tehty houkuttelevaksi ja johdonmukaiseksi, jotta yritysopintojen opiskelu kolmannen vuoden aikana olisi mielekästä ja innostavaa. Salon seudun ammattiopiston opettajat kokevat sisällön mielekkääksi. Opiskelijat ovat enemmänkin kiinnostuneita työssäoppimisen mahdollisuudesta tienata rahaa. Oppaasta jätettiin yleisten yritysmuotojen teoriaosuus pois, koska Turo Numminen YES- keskukselta halusi oppaaseen vain ne asiat, jotka liittyvät harjoitusyrityksen perustamiseen. Lisäksi hän painotti, että oppaan tulee olla helposti päivitettävissä ja sen tulee sisältää tärkeimmät internet linkit esim. www.vero.fi, www.kela.fi, joista voidaan etsiä lisää tietoa tarvittaessa. Kun pilottikokeilu alkaa, opas toimii yhdistävänä työvälineenä opiskelijoiden ja opettajan välillä. Kaikki oppaaseen koottu tieto on hajallaan internetissä, nyt opiskelijan on huomattavan paljon helpompaa lukea kyseinen tieto yhdestä oppaasta. Ensimmäisen pilottivuoden jälkeen oppaan toimivuutta ja sisältöä hiusalan opettaja voi tarvittaessa muokata. (liite 3.)

5.2 Opettajan toimintakenttä ja perehdytys

Opettajan ensisijainen tehtävä on saada mukaan yrityksiä, jotka haluavat kehittää hiusalaa uudella tavalla yrittäjän näkökulmasta. Koulun ja yrityksen välille tehdään yhteistyösopimus, jonka mukaan opiskelija voi toimia sopimusyrittäjänä kyseisessä liikkeessä. Opettajan tehtävänä on kertoa uudesta toimintatavasta opiskelijalle ja mentoriyrityksille sekä ylläpitää yhteistyötä heidän ja NY- toiminnan kanssa. Pilottikokeilu tulisi esittää siten, että sen kautta voidaan kehittää

parempia työssäoppimiskäytäntöjä sekä tuoda selkeyttä yhteisiin pelisääntöihin miten toimitaan eri tilanteissa pilottiprosessin aikana. (Liite 2.)

Opettajien oppaassa kerrotaan lyhyesti hiusalan tulevaisuuden näkymistä, harjoitusyrityksen perustamisesta, prosessin eri vaiheista sekä miten harjoitusyritys päätetään. Opettajien opas sisältää ehdotelman yrityksen yhteistyösopimuksesta, jossa opiskelija ja yritys tekevät sopimuksen työssäoppimisjakson ajalle. Sopimuksen mukaan opiskelija toimii sopimusyrittäjänä NY- tunnuksen alaisena harjoitusyrittäjänä. (Tarkemmin sopimuksen sisällöstä liitteessä 2.) Opettajien oppaan loppuun olemme koonneet tärkeimmät yhteyshenkilöt, jotta pilottikokeilun alkaessa tietoa on helpompaa saada, jos esiintyy ongelmia. Opettajien opas toimii muistilistana pilottikokeilun aikana. Salon seudun ammattiopiston opettajat kokevat oppaan tärkeäksi, sillä heillä ei ollut riittävästi tietoa NY- toiminnasta ja sen mahdollisuuksista. Lisäksi he eivät tienneet yhteyshenkilöistä, joilta voi saada tukea ja neuvoa.

5.3 Yrittäjän toimintakenttä ja perehdytys

Mentorointisuhde toimii kahden osapuolen välillä, nämä osapuolet toimivat yhdessä opintotavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjaajaa kutsutaan yleisesti mentoriksi tai työkummiksi. Mentorille on ominaista, että hän on omalla alallaan asiantuntija ja omaa paljon kokemusta. Hänellä on halua jakaa osaamistaan ohjattavan kanssa ja tukea tätä. Mentorin tulee olla kiinnostunut opastamaan opiskelijaa ja myös valmis käyttämään siihen aikaa; hänen tulee olla mentoroitavan tavoitettavissa ja käytettävissä sovitun mukaisesti. (Frisk 2005, 58.)

Mentoriyrityksen on annettava opiskelijalle riittävä määrä perehdytysmateriaalia tulevasta työssäoppimispaikasta ennen työn aloitusta. Esim. liikkeessä käytössä olevat värit, myyntituotteet, tekniset tuotteet yms. Hänelle tulee kertoa mentoriyrityksessä olevat työtavat, edut ja velvollisuudet. Mentoriyrityksen on annettava tarvittaessa apua ja neuvoa. Mentoriyrittäjän on saatava riittävästi tietoa opettajilta uudelta toimintatavasta ennen kuin opiskelija aloittaa työt yrityksessä. (Liite 4.)

Mentoriyrityksen työpaikkaohjaajan oppaaseen olemme koonneet tietoa lyhyesti NY – toiminnasta ja Vuosi Yrittäjänä opinto-ohjelmasta sekä mentoriyrityksen ja työpaikkaohjaajan tehtävistä. Oppaassa on kerrottu yhteistyösopimuksesta opilaan ja mentoriyrityksen välillä. Työpaikkaohjaaja oppaamme toimii liitteenä Salon seudun ammattiopiston ”Ajatuksia työpaikkaohjaajalle parturi-kampaaja opiskelijan ohjaamisesta ja motivoinnista työpaikalla” tueksi. (Salon seudun ammattiopisto 2012.)

6 POHDINTA

Innovaatiot syntyvät useimmiten erilaisten ihmisten kohtaamisesta ja ideoiden esiin tuomisesta. Kehittämistyömmekin sai alkunsa erilaisten hiusalan yrittäjien ja opettajien ajatusten vaihdosta. Ammattitaitoisen työvoiman saanti hiusalalla tulisi turvata jatkossakin, mutta se vaatii tiivistä oppilaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä sekä työympäristöjen kehittämistä, jotta tähän tavoitteeseen päästään.

Haluamme korostaa kehittämistyössämme yksityisyrittäjyyden osaamista työ-
säoppimisessa, jotta valmistuvalla opiskelijalla olisi helpompi työllistyä tai työllis-
tää itsensä hiusalalla. Vuosi Yrittäjänä toimintamalli on osuuskuntatoimintaa,
jossa opiskelijat perustavat ryhmässä harjoitusyrityksen. Nyt hahmottelemam-
me malli pohjautuu myös osuuskuntatoimintaan, jossa opiskelija perustaa oman
harjoitusyrityksen, vastaa kirjanpidostaan ja on vastuussa yksin yrityksensä ke-
hittämisestä mentoriyrityksessä. Puolestaan osuuskuntamaista ryhmätyösken-
telyä käytetään koulussa yritysopinnoissa, oman yrityksen markkinointimateri-
aalien kehittämisessä ja työsalitoiminnassa.

Kehittämistyön suunnittelussa on huomioitu Salon seudun ammattiopiston toi-
veet ja näkemysehdotukset hiusalalla. Kokeilun tulee noudattaa lain mukaisia
menettelytapoja, esim. kelan, NY-toiminnan, opetushallituksen, verohallinnon ja
hiusalalan vaatimuksia. Kehittämistyön tavoitteena on luoda käytäntöön uusi ope-
tusmenetelmä hiusalalle. Pilottikokeilun toimivuutta voidaan mitata käytännössä
Salon seudun ammattiopistossa lukuvuoden 2012 - 2013 aikana. Kokeilun jäl-
keen voidaan miettiä voisiko sitä toteuttaa myös muissa ammattiopistoissa.

Ideamme tuntui ensin hyvin pieneltä muutokselta, mutta työn edetessä sen vai-
kutukset ovat huomattavan suuret ammatillisessa opetuksessa. Pilottikokeilun
eteenpäin vieminen ja perehdytys askel askeleelta on tärkeää, jotta toteutumisen
käytännössä tulee mahdolliseksi ilman suurempia kompastuskiviä. Kehit-
tämistehtävämme yhtenä tärkeänä osana laadimme perehdytysoppaat opettajil-

le, opiskelijoille ja yrittäjille, jotta kaikkien pilottikokeiluun osallistuvien olisi helppompaa aloittaa uusi toimintamalli.

Pilottikokeilun aikana haasteena on uudenlaisen toimintatavan vieminen käytäntöön, miten opettajat esittävät asian oppilaille ja yrittäjille sekä opetussuunnitelman kokonaisuuksien suunnittelu. Jatkossa oppaiden päivittäminen saattaa olla haaste, sillä tiedot ovat muuttuvia. Opettajien tulee sisäistää pilottikokeilun sisältö kokonaisuudessaan ennen kuin pilottikokeilu voidaan käynnistää.

Salon seudun alueella innostus ja kiinnostus pilottikokeilua kohtaan on säilynyt koko kehittämistyömme ajan, niin koulun kuin yrittäjienkin osalta. Työmme huomioiminen ja sen tarpeellisuus hiusalalla on toiminut meidän kannustimena työn eteenpäin viemisessä koko prosessin ajan. Pilottikokeilun selvitystyömme on takanapäin ja on mielenkiintoista seurata miten pilottikokeilu toteutuu syksyn 2012 - 2013 aikana Salon seudun ammattiopistossa.

Kehittämistyön julkistamisvaiheessa on tärkeää, että vastuut ja rajat ovat sovittu sekä pilottikokeiluun osallistuville, että kehittämishankkeen laatijoille. Konkreettisina työkaluina tarjoamme Salon seudun ammattiopistolle kehittämistyön loppuraportin perehdytys oppaineen sekä kerromme sen sisällöstä ja käyttöönotosta. Työn esittelytilaisuus toimii työprosessimme tietoisena päättämisenä, josta jatkaa lehtori Pia Kiikeri pilottihankkeen alulle panijana syksyn 2012 aikana. Tässä vaiheessa sovitaan mahdollisesta pilottikokeilun seurannasta tulevan lukuvuoden aikana ja raportoinnista kehittämistyön laatijoille.

Kiitämme kaikkia mukana olleita henkilöitä, jotka ovat edistäneet kehittämistyömme toteutumista.

LÄHTEET JA VIITEAINEISTO

Finlex 2012. Laki ammatillisesta koulutuksesta 21.8.1998/ 630. www.finlex.fi > 6§ ja 16§.

Frisk, T. (Toim.) 2005. Ohjaaminen työssä. 4. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kansaneläkelaitos 2012. Viitattu 8.4.2012. www.kela.fi > opiskelijat > opintotuki > tulot > opiskelijan omat tulot

Kinkki, S., Lehtisalo A. 2007. Yrtti yritystietous. 1.-7. painos. WSOY

Koulutuskeskus Tavastia 2012. Opas työpaikkaohjaajalle.

Malloch, M.; Cairns, L.; Evans, K. & O'Connor, B. N. 2011. The SAGE Handbook of Workplace Learning. London: SAGE.

Mäkinen, O. 2006. Tutkimusetiikan ABC. Helsinki: Tammi.

Numminen, T.; Utriainen V. 2010. NY Vuosi Yrittäjänä –oppilaan opas. Helsinki. Nuori Yrittäjyys ry.

Nuori Yrittäjyys ry 2012. Viitattu 8.4.2012. www.nuoriyrittajyys.fi

Nuori Yrittäjyys ry. 2012. Opinto-ohjelmat. Viitattu 31.3.2012. www.nuoriyrittajyys.fi

Nuori Yrittäjyys ry 2012. Yrittäjyyskasvatuksen NY- polku. Viitattu 31.3.2012.

NY-Yritys-NY- yritysten oppimisympäristö 2012. Viitattu 8.4.2012. www.ny-yritys.fi > osavuosikatsaus ja vuosikertomus.

NY-Yritys-NY- yritysten oppimisympäristö 2012. Viitattu 8.4.2012. www.ny-yritys.fi > toimintasuunnitelma.

Ojasalo, K.; Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2010. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 1.-2. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Opetushallitus 2012. Viitattu 29.4.2012. www.oph.fi > Koulutus ja työvoiman kysyntä 2025 – Ennakointituloksia tulevaisuuden työpaikoista ja koulutustarpeista.

Palvelualojen ammattiliitto 2012. Viitattu 6.5.2012. www.pam.fi > Työ > Palkka-
taulukot > hiusalanpalkat 1.5.2012 – 31.10.2013.

Palvelualojen ammattiliitto 2012. Viitattu 6.5.2012. www.pam.fi > Työ > Työeh-
tosopimukset > Hiusalan työehtosopimus 1.11.2011 – 31.10.2013.

Salon seudun koulutuskuntayhtymä 2012. Salon seudun ammattiopiston hiusa-
lan opetussuunnitelma 2011 – 2014. Viitattu 29.4.2012. www.sskky.fi > salon
seudun ammattiopisto > opiskelijalle > opintojen rakenne ja opetus > opetus-
suunnitelmat.

Tomperi, S. käytännön kirjanpito. 2005. 12. -13. painos. Edita Prima Oy.

Varsinais-Suomen Yrittäjä 1-2/ 2012, 18. Ammattikoulutusta tehostettava keskit-
tämällä.

Varsinais-Suomen Yrittäjä 4/ 2012, 3. Nuorille töitä.

Verohallinto 2012. Viitattu 8.4.2012. www.vero.fi > ennakoverot.

Verohallinto 2012. Viitattu 8.4.2012. www.vero.fi > nuori yrittäjyys.

Yrityksen perustamisopas. Käytännön perustamistoimet. 2006. Työvoima- ja
elinkeinokeskus. 16. uudistettu painos. Helsinki.

LIITE 1.

NY-toiminnan kartoitus Suomen ammattiopistoissa 2011

Webropol kysely- ja tulokset

Sirkku Anttila ja Katariina nokka

Kysely on tehty pohjatyön kartoittamiseen ja kehittämistarpeiden löytymiseen työssä-oppimisessa. Sähköinen webropol kysely on lähetetty kaikkiin Suomen ammattiopistoihin 2011, joissa ollut NY-toimintaa vuoden 2010 aikana. Liitteessä mukana Kootut kyselyn vastaukset, sekä luettelo Suomen ammattiopistoista yms. oppilaitokset joissa on NY-toimintaa.

Yrittäjälähtöinen työssäoppiminen

SAATE WEBROPOL KYSELYYN 28.09.2011

Suomen ammattioppilaitokset,

joissa on ollut Nuori Yrittäjyys toimintaa vuosina 2010 - 2011

Vararehtori / Alakohtainen koulutuspäällikkö

Projektin laatijat:

Katariina Nokka, 040-7598395, katariina.nokka@students.turkuamk.fi

Sirkku Anttila, 044-2779571, sirkku.anttila@students.turkuamk.fi

Turun Ammattikorkeakoulu, Lemminkäisenkatu 30 20520 Turku

Kauneudenhoitoalan koulutusohjelma Estenomi

Yrittäjälähtöinen toisen asteen oppiminen Suomen ammattiopistoissa

Teemme projektia Turun Ammattikorkeakoulussa yrittäjyyden näkökulmasta. Projektin tulisi antaa ammattiopistossa opiskeleville hiusalan opiskelijoille mahdollisuus tutustua yritysmaailmaan toimimalla ns. Ny-tunnuksella vapaasti valittavina opintoina tuoli-vuokralaisena tai sopimusyrittäjänä.

Innostaisiko tämänkaltainen projekti opiskelijoita? Tiedämme, että yrittäjät odottavat projektin toteutumista kovasti ja kokevat myönteisenä opiskelijan yritysmaailmasta oppimista todellisessa työympäristössä.

Vastaamalla kyselyymme, autat kehittämään ammattiopistojen opetustoimintaa yrittäjyyden näkökulmasta. Toivomme, että vastaatte kyselyymme rehellisesti ja oman näemyksen kautta, jotta saisimme todellisen kuvan projektin suunnan määrittelemiseksi.

Tietojanne käsitellään luottamuksellisesti ja tietonne eivät tule näkyviin. Kyselyn vastaamiseen menee aikaa noin 3 min. Kiitämme jo etukäteen arvokkaista vastauksistanne!

Nuori Yrittäjyys (Webropol kysely- ja tulokset 2011)

1. Onko oppilaitoksessanne käytössä työssäoppimismalli Ny-tunnuksella tai jotain muuta yrittäjämäistä tapaa suorittaa työssäoppimisjakso? *

- a) Ei
- b) Kyllä
- c) Jokin muu tapa:

2. Jos käytössänne on Ny-tunnus, mistä olette saaneet rahoitusta hankkeelle? *

- a) Opetushallitukselta
- b) TE-keskukselta (Työ- ja elinkeinokeskus)
- c) ESR:ltä (Euroopan sosiaalirahasto)
- d) Jostain muualta, mistä?

3. Ketkä olisivat mahdolliset yhteyshenkilöt Nuori Yrittäjyys asioiden hoidossa? *

a) Ammattioppilaitos *

b) Nimi *

c) Sähköpostiosoite *

d) Puhelin numero *

4. Millä aloilla oppilaitoksessanne on ollut tämänkaltaista toimintaa? *

- a) Ajoneuvo- ja kuljetustekniikka
- b) Arkkitehtuuri ja rakentaminen
- c) Käsi- ja taideteollisuus
- d) Kauneudenhoitoala
- e) Kone-, metalli- ja energiatekniikka
- f) Liiketalous ja kauppa, tietojenkäsittely
- g) Majoitus- ja ravitsemisala
- h) Sosiaali- ja terveystieteet
- i) Sähkö- ja automaatiotekniikka, tieto- ja tietoliikennetekniikka
- j) Jokin muu

5. Miten pitkään käytössänne on ollut tämän kaltainen toimintamalli? *

- a) 0-1 vuotta
- b) 1-2 vuotta
- c) 2-3 vuotta
- d) 3-5 vuotta
- e) yli 5 vuotta
- f) ei ole ollut käytössä

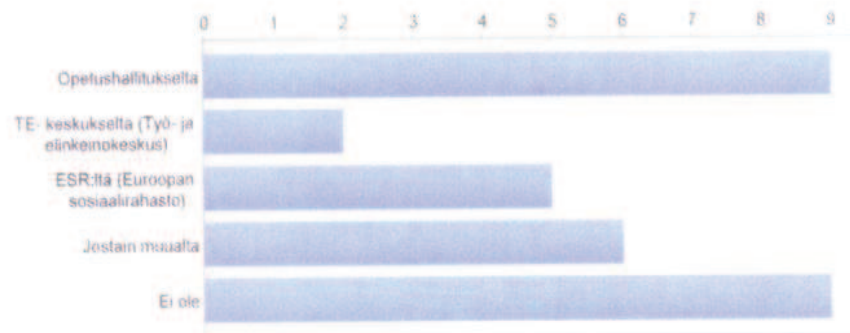
6. Millaisia hyviä kokemuksia teillä on Nuori Yrittäjyys toiminnasta? ***7. Mitä kehitettävää olisi NY- toiminnassa? *****Yrittäjälähtöinen työssäoppiminen ammattiopistoissa****1. Onko oppilaitoksellanne kiinnostusta tämän kaltaiseen yrittäjyyden kehittämiseen?**

Vastaajien määrä: 23

2. Jos käytössänne on NY- tunnus, mistä olette saaneet rahoitusta hankkeelle?

Vastaajien määrä: 23

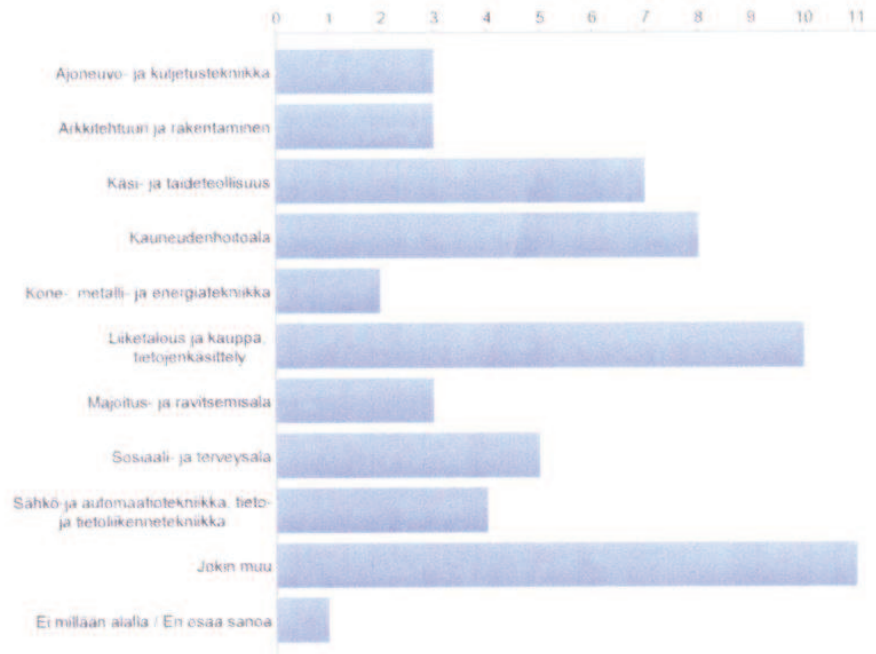

3. Ketkä olisivat mahdolliset yhteyshenkilöt Nuori Yrittäjyys asioiden hoidossa ammattiopistossanne? (Henkilötiedot ei julkisia)

- Ahlmanin ammattiopisto
- Kankaanpään Sataedu
- Koulutuskeskus Salpaus
- Paasikiviopisto
- Huittisten ammatti- ja yrittäjäopisto
- Kokkolan kauppaopisto
- Koulutuskeskus Sedu
- Turun ammatti-instituutti
- Salon seudun ammattiopisto
- Helsingin Omnia
- Jyväskylän ammattiopisto
- Pohjois – Karjalan ammattiopisto Lieksa
- Porvoon ammattiopisto
- Suomen urheiluopisto
- Lohjan Luksia
- Koulutuskeskus Tavastia
- Pirkanmaan ammattiopisto

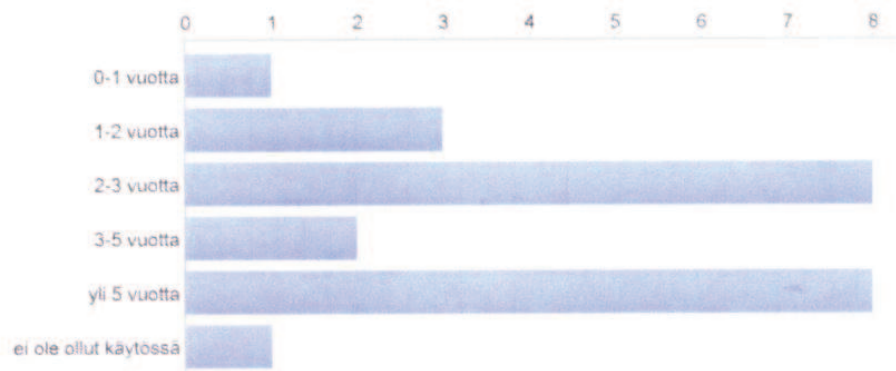
4. Millä aloilla oppilaitoksessanne on ollut NY- toimintaa?

Vastaajien määrä: 23

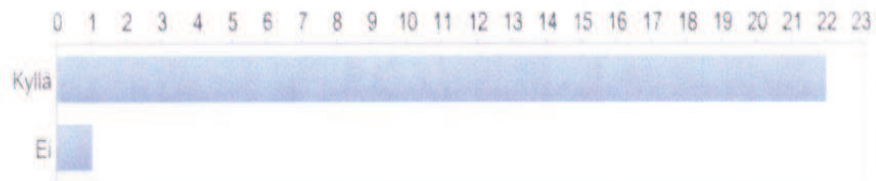
5. Miten pitkään käytössänne on ollut NY-toimintamalli?

Vastaajien määrä: 23

6. Onko tämän kaltaisen opetusmateriaalin kehittäminen mielestäsi tarpeellista?

Vastaaajien määrä: 23

7. Jos olette kiinnostuneita olemaan mukana kehittämässä uudenlaista yrittäjyyden oppimisympäristöä, niin millaisista asioista olisitte kiinnostuneita?

a) Kyllä.

b) Yrittäjyys ja sosiaali- ja terveysala: sen haasteet, mahdollisuudet ja rajoitteet.

c) Nuori Yrittäjyys on tehnyt valtavan määrän NY-toimintaan liittyvää materiaalia, joka on kaikkien opettajien ja opiskelijoiden vapaasti käytettävissä. Materiaalit on tehty niin, että ne menevät suoraan opetussuunnitelman sisällä oleviin yrittäjyyden opintoihin. Myös paikallisilla YES-keskuksilla on paljon materiaalia ja he auttavat myös ihan konkreettisesti asioissa. Mielestäni opettajan ei kannata ryhtyä tekemään omaa materiaalia kun valmista materiaalia on niin valtavasti saatavilla. Niitä voi sitten pienellä vaivalla muokata omiin tarpeisiin sopiviksi. Ja rahoitus tulee oppilaitoksen perusrahoituksesta, koska opinnot ovat osa ammatillisen koulutuksen osia. Tavoitteet ja sisällöt ovat samat kuin opetussuunnitelmassa, mutta opetusmetodi ja oppimisympäristö on toiminnallinen.

d) Oppimateriaaleista.

e) Mahdollisimman laaja-alaisista (eri ammatillisia aloja) koskevasta.

f) Työelämälähtöinen ympäristö. Aito- ja oikea. Yrityshautomotms.

g) Opiskelija voisi toimia sopimusyrittäjänä tai tuolivuokralaisena alan liikkeissä NY-tunnuksen turvin. Yrityksen perustaminen koulun tiloihin ei kiinnosta, koska se ei ole

"realistinen" ja oikeaa yritysmaailman toimintaa. Koulun tiloissa tehtyä yrittäjyyttä varjostavat aina koulumaailman kuviot (koulun säännöt ja normit). Yrittäjyys pitäisi saada vastaamaan realistista maailmaa, jolloin yrittäjyys tapahtuisi koulun ulkopuolella.

h) Alojen välinen yhteistyö NY-yrityksessä.

i) Meillä on parhaillaan menossa kokonaisvaltainen yrittäjyyden oppimisympäristöjen kehittämishanke ITU (ESR) Sedu, kulttuurialalla yrittäjyyden oppimisympäristöinä toimivat tällä hetkellä NY toiminta TOY eli työssäoppiminen yrittäjänä sekä osuuskunta oppimisympäristönä. lisäksi opiskelu on alusta alkaen keskittynyt aitoihin asiakastöihin ja ulkopuolisiin projekteihin.

j) Omaehtoinen, sisäinen ja ulkoinen yrittäjyys, oppimistapahtumat, yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa, ammattiopistot, AMK, yrittäjyyskasvatus työryhmät, verkkoporaalit opiskelija ryhmien ja opettajien yhteistyövälineenä. NY-shop, NY-toimistot, NY-tuotanto.

k) Pienyrittäjän ja käsityöläisen oman työn markkinointi ja tuotekehitys. Markkinointiverkostot, yms.

l) Meillä on tällä hetkellä menossa TOY- Tavastia (työssäoppiminen yrittäjänä) -hanke, jossa opiskelijat tekevät osuuskuntayrittäjinä työssäoppimista. Tavastiassa ei tällä hetkellä ole omaa osuuskuntaa, mutta tavoitteena on kehittää osuuskuntatoimintaa Tavastiassa.

8. Mitkä asiat vaatisivat erityisesti kehittämistä työssäoppimisessa?

a) Lisää rahaa opiskelijoille, opiskelu mielekkäämpää.

b) Kaikkien mukaan saaminen yhteiseen toimintaan. Erityisesti opetushenkilöstön innostaminen mukaan.

c) Meillä NY-vuosi yrittäjänä on 6ov:n laajuinen kurssi. Yrittäjänä toimiminen, joka on sisällytetty pakollisiin tutkinnon osiin Puutarhatalouden ja Maatalouden perustutkinnoissa. Tutkinnon osiin ei sisälly työssäoppimista. Opiskelijat perustavat alakohtaisia yrityksiä, jota he pyörittävät vajaan lukuvuoden ajan NY-formaatin mukaan. Tämän lisäksi oppilaitoksessamme järjestetään kaikille aloittaville opiskelijoille NY 24h leiri

(Tänä lukuvuonna se järjestettiin ensimmäisen kouluviikon aikana). Leirille osallistui n. 120 nuorta leiriohjaajat (2.-3. -vuoden opiskelijat) mukaan lukien.

d) Maksuttomuuden saaminen.

e) OAJ ja erityisesti opettajien vanhentuneen muotoiset virkaehtosopimukset, luokkatunteihin perustuva resursointi mm.

f) Tiedottaminen.

g) Työpaikkaohjaus, yhtenevyys opetussuunnitelmien ja työelämän vaatimusten välillä, sisällöt, tavoitteet, ominaisuudet joita vaaditaan työelämässä yms.

h) Ohjauksen riittävyys. Ohjaajien koulutus. Työssäoppijoiden valmennus.

i) Yrittäjänä toimiminen koulun ulkopuolella.

j) Työpaikkojen ja opiskelijoiden kohtaamaan saaminen, koordinointi. Työpaikkojen rohkaisu avaamaan ovensa työssäoppijoille (mm. byrokratian kynnyksen madaltaminen pienille työnantajille).

k) Oman osaamisen arviointi. Kestävän kehityksen huomiointi, laatuksymykset, oman jaksamisen arviointi.

l) Työssäoppimisen suorittaminen Ny-yrityksessä on oiva tapa. Ongelman siinä muodostaa kuitenkin, se että opiskelijoilla ei ole työelämänmallia ja ohjausta toimintaansa. Yrityskummit tms. ei pysty käyttämään omaa työaikaansa opiskelijoiden ohjaamiseen ja sen vuoksi opiskelijat ovat melko yksin.

m) Omaehtoinen, sisäinen yrittäjäyys, työpaikkaohjaajien koulutus, erityisopiskelijoiden ja erilaisten opiskelijoiden työssäoppiminen, esim. maahanmuuttajat.

n) Koska käsityöalalla erityisenä painopisteenä on itsensä työllistäminen, myös työssäoppimisen muoto tulisi tukea tätä. TOP (työssäoppimis)-paikkoja käsityöaloilla on vähän ja olemassa olevien käsityöyrittäjien resurssit ottaa ja kouluttaa työssäoppijoita on rajalliset, voitaisiin ajatella jonkinlaista kummitoimintaa/vertaistukea. Näin työssäoppiminen ei veisi liikaa yksittäisen yrittäjän aikaa.

o) TOY -mallin hyödyntäminen. miten kaiken kaikkiaan työssäoppimista voisi hyödyntää yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toimintatavan oppimisessa. NY- opinto-ohjelmat ovat käytössä ja niiden hyödyntämistä tullaan jatkamaan.

p) NY- ohjelmat ovat jo osa yrittäjyyskasvatusta. Varsinaista yhteyshenkilöä on vaikea nimetä, koska Ny-toimintaa ohjaavia opettajia on sekä ammatillisessa että attoaineissa. Ny-ohjelma on mahdollinen TOY- mallissa eli työssäoppiminen yrityksessä.

Vuosi 2011 / Kaikki oppilaat

Oppilaat	Perusaste	Amm. II-aste	Lukio	Korkea-aste	Yhteensä
Ahvenanmaa	0	14	6	0	20
Etelä-Pohjanmaa	103	169	16	0	288
Itä-Uusimaa	98	18	18	10	144
Kainuu	33	45	0	0	78
Kanta-Häme	50	37	17	0	104
Keski-Pohjanmaa	56	2	30	0	88
Keski-Suomi	20	215	80	7	322
Keski-Uusimaa	37	41	0	0	78
Kotkan-Haminan seutu	49	35	9	0	93
Kouvolan seutu	0	56	0	0	56
Länsi-Uusimaa	71	113	8	0	192
Paijat-Häme	4	86	13	2	105
Pirkanmaa	100	273	32	0	405
Pohjanmaa	50	62	18	0	130
Pohjois-Pohjanmaa	15	60	37	0	112
Pääkaupunkiseutu	80	268	55	0	403
Satakunta	76	90	41	0	207
Savo-Karjala	0	89	11	0	100
Varsinais-Suomi	8	135	20	29	192
Yhteensä	850	1808	411	48	3117

NY-yritykset	Perusaste	Amm. II-aste	Lukio	Korkea-aste	Yhteensä
Ahvenanmaa	0	7	2	0	9
Etelä-Pohjanmaa	27	47	4	0	78
Itä-Uusimaa	26	4	6	5	41
Kainuu	12	6	0	0	18
Kanta-Häme	13	11	6	0	30

Keski-Pohjanmaa	18	2	14	0	34
Keski-Suomi	2	75	15	2	94
Keski-Uusimaa	6	15	0	0	21
Kotkan-Haminan seutu	5	9	3	0	17
Kouvolan seutu	0	13	0	0	13
Länsi-Uusimaa	25	34	3	0	62
Paijat-Hame	1	25	3	1	30
Pirkanmaa	23	73	4	0	100
Pohjanmaa	17	23	4	0	44
Pohjois-Pohjanmaa	6	14	11	0	31
Pääkaupunkiseutu	20	56	12	0	88
Satakunta	13	26	10	0	49
Savo-Karjala	0	37	3	0	40
Varsinais-Suomi	2	47	5	14	68
Yhteensä	216	524	105	22	867

Koulut	Perusaste	Amm. II-aste	Lukio	Korkea-aste	Yhteensä
<u>Ahvenanmaa</u>	0	1	1	0	2
<u>Etelä-Pohjanmaa</u>	4	11	1	0	16
<u>Itä-Uusimaa</u>	5	1	2	1	9
<u>Kainuu</u>	2	1	0	0	3
<u>Kanta-Häme</u>	2	1	1	0	4
<u>Keski-Pohjanmaa</u>	4	1	4	0	9
<u>Keski-Suomi</u>	1	10	3	1	15
<u>Keski-Uusimaa</u>	2	2	0	0	4
<u>Kotkan-Haminan seutu</u>	2	1	1	0	4
<u>Kouvolan seutu</u>	0	2	0	0	2
<u>Länsi-Uusimaa</u>	3	1	1	0	5
<u>Paijat-Hame</u>	1	8	1	1	11
<u>Pirkanmaa</u>	4	12	2	0	18
<u>Pohjanmaa</u>	3	4	2	0	9
<u>Pohjois-Pohjanmaa</u>	2	3	2	0	7
<u>Pääkaupunkiseutu</u>	4	5	4	0	13
<u>Satakunta</u>	3	5	4	0	12
<u>Savo-Karjala</u>	0	13	1	0	14
<u>Varsinais-Suomi</u>	1	6	2	6	15
Yhteensä	43	88	32	9	172

Opettajat	Perusaste	Amm. II-aste	Lukio	Korkea-aste	Yhteensä
Ahvenanmaa	0	1	1	0	2
Etelä-Pohjanmaa	5	20	1	0	26
Itä-Uusimaa	6	1	2	1	10
Kainuu	2	3	0	0	5
Kanta-Häme	2	2	1	0	5
Keski-Pohjanmaa	4	1	4	0	9
Keski-Suomi	1	34	7	1	43
Keski-Uusimaa	3	4	0	0	7
Kotkan-Haminan seutu	3	2	1	0	6
Kouvolan seutu	0	2	0	0	2
Länsi-Uusimaa	3	1	2	0	6
Paijat-Häme	1	9	1	1	12
Pirkanmaa	6	22	2	0	30
Pohjanmaa	4	6	2	0	12
Pohjois-Pohjanmaa	2	7	2	0	11
Pääkaupunkiseutu	4	18	4	0	26
Satakunta	4	12	4	0	20
Savo-Karjala	0	20	1	0	21
Varsinais-Suomi	1	12	2	6	21
Yhteensä	51	177	37	9	274

Koulut: (Kysely lähetetty, joissa tummennettu fontti.)

35	<u>Ålands handelsläroverk (Mariehamn)</u>	Ammat. II-aste	Ahvenanmaa	PB 42, 22101
323	<u>Ålands Lyceum (Mariehamn)</u>	Lukio	Ahvenanmaa	Västra Skolgatan 2, 22100
78	<u>Järviseudun ammatti-instituutti, Alajärven toimipiste (Alajärvi)</u>	Ammat. II-aste	Etelä-Pohjanmaa	Hoiskontie 25, 62900
322	<u>Koulutuskeskus SEDU, Ilmajoki, Pappilantie (Ilmajoki)</u>	Ammat. II-aste	Etelä-Pohjanmaa	Pappilantie 6, 60800
348	<u>Koulutuskeskus SEDU, Jurva (Jurva)</u>	Ammat. II-aste	Etelä-Pohjanmaa	Kotikouluntie 1, 66300
407	<u>Koulutuskeskus SEDU, Kurikka (Kurikka)</u>	Ammat. II-aste	Etelä-Pohjanmaa	Huovintie 1, 61300

516	<u>Koulutuskeskus SEDU, Lapua (Lapua)</u>	Ammat. II-aste	Etelä-Pohjanmaa	Ammattikoulunkatu 10, 62100
290	<u>Koulutuskeskus SEDU, Seinäjoki, Kirkkokatu (Seinäjoki)</u>	Ammat. II-aste	Etelä-Pohjanmaa	Kirkkokatu 10, 60100
62	<u>Koulutuskeskus SEDU, Seinäjoki, Koskenalantie (Seinäjoki)</u>	Ammat. II-aste	Etelä-Pohjanmaa	Koskenalantie 17, 60220
23	<u>Koulutuskeskus SEDU, Seinäjoki, Koulukatu (Seinäjoki)</u>	Ammat. II-aste	Etelä-Pohjanmaa	Koulukatu 41, 60100
24	<u>Koulutuskeskus SEDU, Seinäjoki, Törnäväntie (Seinäjoki)</u>	Ammat. II-aste	Etelä-Pohjanmaa	Törnäväntie 24, PL 313, 60200
362	<u>Koulutuskeskus SEDU, Seinäjoki, Upankatu (Seinäjoki)</u>	Ammat. II-aste	Etelä-Pohjanmaa	Upankatu 3, 60100
374	<u>Koulutuskeskus SEDU, Ähtäri, Tuomarniementie (Ähtäri)</u>	Ammat. II-aste	Etelä-Pohjanmaa	Tuomarniementie 55, 63700
498	<u>Seinäjoen lukio (Seinäjoki)</u>	Lukio	Etelä-Pohjanmaa	Kirkkokatu 16, 60100
612	<u>Joupin koulu (Seinäjoki)</u>	Peruskoulu	Etelä-Pohjanmaa	Joupinkatu 6, 60320
552	<u>Nurmon yläaste (Nurmo)</u>	Peruskoulu	Etelä-Pohjanmaa	Toukotie 3, 60550
355	<u>Seinäjoen lyseo (Seinäjoki)</u>	Peruskoulu	Etelä-Pohjanmaa	Kirkkokatu 7, 60100
356	<u>Seinäjoen yhteiskoulu (Seinäjoki)</u>	Peruskoulu	Etelä-Pohjanmaa	Tuomikatu 6, 60100
473	<u>Porvoon ammattiopisto, Porvoo, Aleksant.k. (Porvoo)</u>	Ammat. II-aste	Itä-Uusimaa	Aleksanterinkatu 20, 06100
544	<u>HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu, Porvoo (Porvoo)</u>	Ammattikorkea	Itä-Uusimaa	Opistokuja 1, 06100
70	<u>Borgå Gymnasium (Porvoo)</u>	Lukio	Itä-Uusimaa	PB 8, 06101
406	<u>Linnankosken lukio (Porvoo)</u>	Lukio	Itä-Uusimaa	Piispankatu 24-26, 06100
363	<u>Kungsvägens skola (Sipoo)</u>	Peruskoulu	Itä-Uusimaa	Stora Byvägen 8, 04130
44	<u>Lovisanejdens högstadium (Lovisa)</u>	Peruskoulu	Itä-Uusimaa	Brandensteinsgatan 27B, 07900
478	<u>Lyceiparkens skola (Porvoo)</u>	Peruskoulu	Itä-Uusimaa	PB 10, 06101
365	<u>Parkskolan (Lovisa)</u>	Peruskoulu	Itä-Uusimaa	PB 82, 07901

347	Strömborgska Skolan (Porvoo)	Peruskoulu	Itä-Uusimaa	Lundagatan 06100	1-3,
389	Kainuun ammattiopisto, Kajaani, Timperintie (Kajaani)	Ammat. aste	II-Kainuu	PL 142, 87101	
483	Ruukinkankaan Koulu (Suomussalmi)	Peruskoulu	Kainuu	Ruukinkatu 89600	5,
571	Saaren koulu, Pyhäjoki (Pyhäjoki)	Peruskoulu	Kainuu	Koulutie 86100	9,
448	Koulutuskeskus Tavastia (Hämeenlinna)	Ammat. aste	II-Kanta-Häme	Hattelmalantie 13100	6,
351	Hämeenlinnan Yhteiskoulun lukio (Hämeenlinna)	Lukio	Kanta-Häme	Viertokatu 1, 13220	
481	Ahveniston yläkoulu (Hämeenlinna)	Peruskoulu	Kanta-Häme	Turuntie 33 , 13130	
494	Kuhalan koulu (Forssa)	Peruskoulu	Kanta-Häme	Opintie 4, 30300	
80	Kokkolan kauppaopisto (Kokkola)	Ammat. aste	II-Keski-Pohjanmaa	Vingenkatu 67100	18,
40	Karleby Svenska Gymnasium (Karleby)	Lukio	Keski-Pohjanmaa	Banérgatan 67100	3-5,
42	Kiviniityn koulu (Kokkola)	Lukio	Keski-Pohjanmaa	Kuusitie 3, 67200	
87	Kokkolan yhteislyseon lukio (Kokkola)	Lukio	Keski-Pohjanmaa	Torikatu 41 67100	A,
18	Topeliusgymnasiet (Nykarleby)	Lukio	Keski-Pohjanmaa	Seminariegatan 66900	17,
41	Donnerska Skolan (Karleby)	Peruskoulu	Keski-Pohjanmaa	Bannérgatan 67100	3-5,
72	Hakalahden koulu (Kokkola)	Peruskoulu	Keski-Pohjanmaa	Matruusinkatu 67100	2,
531	Lucina Hagmanin koulu (Kokkola)	Peruskoulu	Keski-Pohjanmaa	Marttilankatu 68300	1,
432	Vetelin Keskuskoulu (Veteli)	Peruskoulu	Keski-Pohjanmaa	Koulukuja 1, 69700	

409	<u>Jyväskylän ammattiopisto / Hyvinvointi ja kulttuuri (Jyväskylä)</u>	Ammat. II-aste	Keski-Suomi	PL 472, 40101
26	<u>Jyväskylän ammattiopisto / Kauppa ja palvelut (Viit.1B) (Jyväskylä)</u>	Ammat. II-aste	Keski-Suomi	PL 472, 40101
424	<u>Jyväskylän Ammattiopisto / Sähkötekniikka (Sepänk.) (Jyväskylä)</u>	Ammat. II-aste	Keski-Suomi	PL 472, 40101
400	<u>Jyväskylän ammattiopisto / Tekniikka ja liikenne (Jyväskylä)</u>	Ammat. II-aste	Keski-Suomi	Viitaniementie 1, 40101
567	<u>Jyväskylän ammattiopisto / Vaateetus (Viit.1C) (Jyväskylä)</u>	Ammat. II-aste	Keski-Suomi	PL 472, 40101
515	<u>Jyväskylän ammattiopisto, Miilutie (Petäjävesi)</u>	Ammat. II-aste	Keski-Suomi	Miilutie 2, 41900
67	<u>Jyväskylän ammattiopisto, palvelualojen oppilaitos (vanha) (Jyväskylä)</u>	Ammat. II-aste	Keski-Suomi	pl 472, 40101
325	<u>Jämsän ammattiopisto (Jämsä)</u>	Ammat. II-aste	Keski-Suomi	Koulutie 19, PL 25, 42101
77	<u>Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus, LUVA (Tarvaala)</u>	Ammat. II-aste	Keski-Suomi	Uuraistentie 240, 43130
33	<u>Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus, Äänekoski (Äänekoski)</u>	Ammat. II-aste	Keski-Suomi	Opinahjontie 1, 44120
529	<u>Humanistinen ammattikorkeakoulu, TKI-HUMAK Akseli (Jyväskylä)</u>	Ammattikorkea	Keski-Suomi	Matarankatu 4, 40100
397	<u>Keuruun yläaste ja lukio (Keuruu)</u>	Lukio	Keski-Suomi	Jussi Rainion tie 5A, 42700
350	<u>Laukaan lukio (Laukaa)</u>	Lukio	Keski-Suomi	Saralinnantie 3, 41340
532	<u>Sepän lukio, Sepänkatu (Jyväskylä)</u>	Lukio	Keski-Suomi	PL 472, 40101
368	<u>Jyväskylän Normaalikoulu (Jyväskylä)</u>	Peruskoulu	Keski-Suomi	PL 35 (N) Yliopistonkatu 1, 40014
579	<u>Invalidiliiton Järvenpään koulutuskeskus (Järvenpää)</u>	Ammat. II-aste	Keski-Uusimaa	PL 46, 04401
576	<u>Keuda, Mäntsälä, Lukkarinpolku (Mäntsälä)</u>	Ammat. II-aste	Keski-Uusimaa	Lukkarinpolku 2, 04600
34	<u>Järvenpään yhteiskoulu (Järvenpää)</u>	Peruskoulu	Keski-Uusimaa	Urheilukatu 7-9, 04400
581	<u>Riihenmäen koulu (Mäntsälä)</u>	Peruskoulu	Keski-Uusimaa	Einontie 3, 04600

558	<u>Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto, Hamina, Erottajank. (Hamina)</u>	Ammat. II-aste	Kotkan-Haminan seutu	Erottajankatu 21, 49400
413	<u>Karhulan lukio (Kotka)</u>	Lukio	Kotkan-Haminan seutu	Vesivallintie 16, 48600
395	<u>Kotka svenska samskola (Kotka)</u>	Peruskoulu	Kotkan-Haminan seutu	Keisarinmajantie 9, 48230
475	<u>Vehkalahden koulu (Poitsila)</u>	Peruskoulu	Kotkan-Haminan seutu	Ruissalontie 10, 49410
584	<u>Kouvolan seudun ammattiopisto, Kouvola, Salpausselänk. (Kouvola)</u>	Ammat. II-aste	Kouvolan seutu	PL 22, 45101
603	<u>Kouvolan seudun ammattiopisto, Kuusankoski, Kauppak. (Kuusankoski)</u>	Ammat. II-aste	Kouvolan seutu	PL 43, Kauppakatu 1-3, 45700
564	<u>Luksia Ammattiopisto, Lohja, Nummentie (Lohja)</u>	Ammat. II-aste	Länsi-Uusimaa	Nummentie 6, 08100
456	<u>Vihdin lukio (Nummela)</u>	Lukio	Länsi-Uusimaa	Hiidenvedentie 3, 03100
327	<u>Aleksis Kiven koulu (Siuntio)</u>	Peruskoulu	Länsi-Uusimaa	Puistopolku 2, 02580
273	<u>Järnefeltin koulu (Lohja)</u>	Peruskoulu	Länsi-Uusimaa	Helsingiuksentie 56, 08700
329	<u>Källhagens Skola (Lohja)</u>	Peruskoulu	Länsi-Uusimaa	Klockargränden 2, 08700
607	<u>Koulutuskeskus Salpaus, Heinola, Opintie (Heinola)</u>	Ammat. II-aste	Paijat-Hame	Opintie 1, 18200
593	<u>Koulutuskeskus Salpaus, Katsastajank. (Lahti)</u>	Ammat. II-aste	Paijat-Hame	Katsastajankatu 14, 15800
592	<u>Koulutuskeskus Salpaus, Orimattila, Koulutie (Orimattila)</u>	Ammat. II-aste	Paijat-Hame	Koulutie 19, 16300
429	<u>Koulutuskeskus Salpaus, Ståhlb. 2 A-B (Lahti)</u>	Ammat. II-aste	Paijat-Hame	Ståhlberginkatu 2 A-B, 15110
17	<u>Koulutuskeskus Salpaus, Ståhlb.</u>	Ammat. II-aste	Paijat-	Ståhlberginkatu 4 A,

	<u>4 A (Lahti)</u>		Hame	15110	
518	<u>Koulutuskeskus Salpaus, Ståhlb. 6 (Lahti)</u>	Ammat. II-aste	Paijat-Hame	Ståhlberginkatu 15110	6,
539	<u>Koulutuskeskus Salpaus, Vipusenkatu (Lahti)</u>	Ammat. II-aste	Paijat-Hame	Vipusenkatu 15230	5,
588	<u>Suomen Urheiluopisto Vierumäki (Vierumäki)</u>	Ammat. II-aste	Paijat-Hame	Kaskelantie 19120	10,
598	<u>Haaga-Helian AMK (Vierumäki)</u>	Ammattikorkea	Paijat-Hame	Kaskelantie 19120	10,
392	<u>Koulutuskeskus Salpaus, Lukio-koulutus, Nastola (Nastola)</u>	Lukio	Paijat-Hame	Rakokiventie 15550	2,
594	<u>Pappilanmäen koulu (Padasjoki)</u>	Peruskoulu	Paijat-Hame	Puistotie 8 , 17500	
545	<u>Ahlman (Tampere)</u>	Ammat. II-aste	Pirkanmaa	Hallilantie 24, 33820	
589	<u>Ammatti-instituutti Iisakki, Osara (Osara)</u>	Ammat. II-aste	Pirkanmaa	Osarantie 89, 39230	
332	<u>Mäntän seudun koulutuskeskus (Mänttä)</u>	Ammat. II-aste	Pirkanmaa	Virtasalmentie 35800	14,
503	<u>Pirkanmaan ammattiopisto, ajokinkuja (Tampere)</u>	Ammat. II-aste	Pirkanmaa	Ajokinkuja 6, 33800	
463	<u>Pirkanmaan ammattiopisto, Kangasalan toimipiste (KANGAS-ALA)</u>	Ammat. II-aste	Pirkanmaa	Sahalahdentie 36270	22,
578	<u>Pirkanmaan ammattiopisto, Lempäälä (Lempäälä)</u>	Ammat. II-aste	Pirkanmaa	Valkeakoskentie 37500	19,
445	<u>Pirkanmaan ammattiopisto, Nokian toimipiste (Nokia)</u>	Ammat. II-aste	Pirkanmaa	Kankaantaankatu 37100	4,
401	<u>Pirkanmaan ammattiopisto, Oriveden toimipiste (Orivesi)</u>	Ammat. II-aste	Pirkanmaa	Ammattikouluntie 35100	5,
452	<u>Pirkanmaan ammattiopisto, Åkerlundinkadun toimipiste (Tampere)</u>	Ammat. II-aste	Pirkanmaa	Åkerlundinkatu 33100	8,
585	<u>Sasky, Mäntän seudun koulutuskeskus (Mänttä)</u>	Ammat. II-aste	Pirkanmaa	PL 79, 35800	
480	<u>Tampereen ammattiopisto, Sammonkatu (Tampere)</u>	Ammat. II-aste	Pirkanmaa	Sammonkatu 33540	45,
599	<u>Valkeakosken ammatti- ja aikuisopisto, Campus (Valkeakos-</u>	Ammat. II-aste	Pirkanmaa	Vanhankyläntie 2, PL 119, 37601	

	ki)				
383	Oriveden lukio (Orivesi)	Lukio	Pirkanmaa	Opintie 1, 35300	
354	Ylöjärven lukio (Ylöjärvi)	Lukio	Pirkanmaa	Kuusistontie 1, 33480	
590	Hämeenkyrön Yhteiskoulu (Hämeenkyrö)	Peruskoulu	Pirkanmaa	Ristamäentie 13, 39100	
591	Koskelan yläkoulu (Mänttä)	Peruskoulu	Pirkanmaa	PL 87, 35801	
74	Nokianvirran koulu (Nokia)	Peruskoulu	Pirkanmaa	Kyyninkatu 47, 37100	
596	Vilppulan yhteiskoulu (Vilppula)	Peruskoulu	Pirkanmaa	Opintie 1, 35700	
575	Optima, Jakobstad, Paul Hallvarsgata (Jakobstad)	Ammat. aste	II- Pohjanmaa	Paul Hallvarsgata 1, 68600	
393	Vaasan Ammattiopisto (Vaasa)	Ammat. aste	II- Pohjanmaa	Ruutikellarintie 2, 65100	
380	Vasa Yrkesinstitut (Vaasa)	Ammat. aste	II- Pohjanmaa	Krutkällarvägen 2, 65100	
479	Yrkesakademin i Österbotten (Vaasa)	Ammat. aste	II- Pohjanmaa	Wolfskavägen 27-31, 65201	
345	Kristiinankaupungin lukio (Kristiinankaupunki)	Lukio	Pohjanmaa	PL 58, 64101	
405	Närpes Gymnasium (Närpes st)	Lukio	Pohjanmaa	Skolgränd 9A, 64230	
402	Högstadiet i Petalax (Petalax)	Peruskoulu	Pohjanmaa	Mamrevägen 9, 66240	
335	Korsholms högstadium (Korsholm)	Peruskoulu	Pohjanmaa	Bölesundsv. 11b, 65610	
342	Kristinestads högstadieskola (Kristinestad)	Peruskoulu	Pohjanmaa	Pb 67, 64101	
526	Oulun seudun ammattiopisto, Kaukovainio liiketalous (Oulu)	Ammat. aste	II- Pohjois-Pohjanmaa	Kotkantie 2 C, 90250	
613	Oulun seudun ammattiopisto, Kaukovainio tekniikka (Oulu)	Ammat. aste	II- Pohjois-Pohjanmaa	Kotkantie 2 A, 90250	
587	Oulun seudun ammattiopisto, Pikisaaren yksikkö (Oulu)	Ammat. aste	II- Pohjois-Pohjanmaa	Pikisaarentie 13, 90100	
50	Oulunsalon lukio (Oulunsalo)	Lukio	Pohjois-Pohjanmaa	Mäntypellonpolku 10, 90460	
346	Pyhäjoen lukio (Pyhäjoki)	Lukio	Pohjois-Pohjanmaa	Koulutie 8, 86100	
435	Kempeleen yläaste (Kempele)	Peruskoulu	Pohjois-	Vihiluodontie 578,	

			Pohjanmaa	90440
608	Kestilän peruskoulu (Kestilä)	Peruskoulu	Pohjois-Pohjanmaa	Kestilänraitti B 1, 92700
490	Omnian ammattiopisto, Espoon keskus, Lehtimäentie 1 A,B (Espoo)	Ammat. II-aste	Pääkaupunkiseutu	PL77704, 02070
419	Omnian ammattiopisto, Espoon keskus, Lehtimäentie 1C (Espoo)	Ammat. II-aste	Pääkaupunkiseutu	PL 77705 (Lehtimäentie 1 C), 02070
491	Omnian ammattiopisto, Leppävaara, Upseerinkatu (Espoo)	Ammat. II-aste	Pääkaupunkiseutu	PL 60701 (Upseerinkatu 11), 02070
468	Suomen Liikemiesten Kauppaopisto, Pasila (Helsinki)	Ammat. II-aste	Pääkaupunkiseutu	Rautatieläisenkatu 5, 00520
573	Suomen Liikemiesten Kauppaopisto, Vallila (Helsinki)	Ammat. II-aste	Pääkaupunkiseutu	PL 133, 00511
82	Etelä-Tapiolan Lukio (Espoo)	Lukio	Pääkaupunkiseutu	Ahertajantie 5, PL 3234, 02070
471	Etu-Töölön lukio (Helsinki)	Lukio	Pääkaupunkiseutu	Arkadiankatu 26 / PL 3101, 00099
506	Itäkeskuksen lukio (Helsinki)	Lukio	Pääkaupunkiseutu	Kajaaninlinnantie 10, 00099
32	Ressun lukio (Helsinki)	Lukio	Pääkaupunkiseutu	Kalevankatu 8-10, PL 3809, 00099
434	Hiidenkiven Peruskoulu (Helsingin kaupunki)	Peruskoulu	Pääkaupunkiseutu	PL 3529, 00099
513	Högstadieskolan Svenska normallyceum (Helsinki)	Peruskoulu	Pääkaupunkiseutu	Unionsgatan 2, 00099
28	Puistolan peruskoulu (Helsinki)	Peruskoulu	Pääkaupunkiseutu	Kuodantie 2 / PL 3514, 00760
319	Ressun peruskoulu (Helsinki)	Peruskoulu	Pääkaupunkiseutu	Lapinlahdenkatu 10, 00180
370	Huittisten ammatti- ja yrittäjäopisto (Kokemäki)	Ammat. II-aste	Satakunta	Kauvatsantie 189, 32800
391	Länsirannikon koulutus Oy Winova (Pori)	Ammat. II-aste	Satakunta	PL 17, 28100
408	Satakunnan ammattiopisto, Kan-	Ammat. II-	Satakunta	PL 6, 38701

	<u>kaanpää (Kankaanpää)</u>	aste			
560	<u>Satakunnan ammattiopisto, Kokemäki (Kokemäki)</u>	Ammat. aste	II-	Satakunta PL 87 , 32801	
403	<u>Satakunnan ammattiopisto, Nakki-la (Nakkila)</u>	Ammat. aste	II-	Satakunta Pakkalanatie 3, 29250	
36	<u>Lauttakylän lukio (Huittinen)</u>	Lukio		Satakunta Lauttakylänkatu 22, 32700	
13	<u>Porin Lyseon lukio (Pori)</u>	Lukio		Satakunta Annankatu 5, 28100	
521	<u>Rauman lukio (Rauma)</u>	Lukio		Satakunta Nummenvahe 5, 26100	
326	<u>Uvilan lukio (Uvila)</u>	Lukio		Satakunta Lääkärintie 4, 28400	
597	<u>Pohjanlinnan koulu (Kankaanpää)</u>	Peruskoulu		Satakunta PL 47, 38701	
328	<u>Porin Lyseon koulu (Pori)</u>	Peruskoulu		Satakunta Annankatu 5, 28100	
595	<u>Uotilanrinteen peruskoulu (Rauma)</u>	Peruskoulu		Satakunta Uotilan vanhatie 68, 26510	
551	<u>Etelä-Savon ammattiopisto, Mikke-li, Ravir4-6 (Mikkeli)</u>	Ammat. II-aste		Savo-Karjala Raviradantie 4-6, 50100	
454	<u>Pohjois-Karjalan ammattiopisto, Kuhmonk. (Lieksa)</u>	Ammat. II-aste		Savo-Karjala Kuhmonkatu 32, 81700	
574	<u>Savon ammatti- ja aikuisopisto, Kuopio, Kolmisopentie (Kuopio)</u>	Ammat. II-aste		Savo-Karjala Kolmisopentie 7, 70780	
569	<u>Savon ammatti- ja aikuisopisto, Kuopio, Presidentink.1 (Kuopio)</u>	Ammat. II-aste		Savo-Karjala Presidentinkatu 1, 70100	
331	<u>Savon ammatti- ja aikuisopisto, Kuopio, Presidentink.3 (Kuopio)</u>	Ammat. II-aste		Savo-Karjala PL 87, 70101	
546	<u>Savon ammatti- ja aikuisopisto, Metsäopetus, Toivala (Toivala)</u>	Ammat. II-aste		Savo-Karjala Haapamäentie 1, 70900	
621	<u>Savon ammatti- ja aikuisopisto, Muuruvesi (Muuruvesi)</u>	Ammat. II-aste		Savo-Karjala Hietapohjantie 926, 73460	
606	<u>Savon ammatti- ja aikuisopisto, Siilinjärvi, Risulant. (Siilinjärvi)</u>	Ammat. II-aste		Savo-Karjala Risulantie 4, 71800	
444	<u>Savon ammatti- ja aikuisopisto, Varkaus, Osmjnt.75A (VARKA-US)</u>	Ammat. II-aste		Savo-Karjala Osmajoentie 75 A, 78210	
487	<u>Ylä-Savon ammattiopisto, Iisalmi, Asevelik. (Iisalmi)</u>	Ammat. II-aste		Savo-Karjala Asevelikatu 4, 74100	
609	<u>Ylä-Savon Ammattiopisto, Iisalmi, Kotikylänt. (Iisalmi)</u>	Ammat. II-aste		Savo-Karjala PL 30, Kotikyläntie 254, 74150	

512	Ylä-Savon ammattiopisto, Iisalmi, Kotiteollisuusk. (Iisalmi)	Ammat. II-aste	Savo-Karjala	Kotiteollisuuskuja 3, 74100
507	Ylä-Savon ammattiopisto, Iisalmi, Savonk. (Iisalmi)	Ammat. II-aste	Savo-Karjala	Savonkatu 5, 74100
61	Niinivaaran lukio (Joensuu)	Lukio	Savo-Karjala	PL 51, Tikkamäentie 17, 80101
426	Paasikivi-Opisto (Turku)	Ammat. II-aste	Varsinais-Suomi	Harjattulantie 80, 20960
453	Salon seudun ammattiopisto, Kauppa ja Terveys (Salo)	Ammat. II-aste	Varsinais-Suomi	Karjalankatu 2, 24130
502	Salon seudun ammattiopisto, kulttuuri (hyvonink.) (Salo)	Ammat. II-aste	Varsinais-Suomi	Hyvoninkatu 1, 24240
442	Turun ammatti-instituutti, Aninkaisten koulutalo (Turku)	Ammat. II-aste	Varsinais-Suomi	PL 955, 20101
320	Turun ammatti-instituutti, Kelonsoittajankadun koulutalo (Turku)	Ammat. II-aste	Varsinais-Suomi	PL 955, 20101
509	Turun ammatti-instituutti, Uudenmaantien koulutalo, Terveys (Turku)	Ammat. II-aste	Varsinais-Suomi	PL 955, 20101
610	Turun ammattikorkeakoulu, Lemminkäisenk. (Turku)	Ammattikorkea	Varsinais-Suomi	Lemminkäisenkatu 30, 20520
412	Turun ammattikorkeakoulu, muotoilu (Turku)	Ammattikorkea	Varsinais-Suomi	Sepänkatu 1, 20700
534	Turun Ammattikorkeakoulu, Tekniikka ja liikenne (Turku)	Ammattikorkea	Varsinais-Suomi	Sepänkatu 1, 20700
414	Turun kauppakorkeakoulu (Turku)	Ammattikorkea	Varsinais-Suomi	Rehtoripellonkatu 3, 20500
455	Turun Kauppakorkeakoulu (Turku)	Ammattikorkea	Varsinais-Suomi	Rehtoripellonkatu 3, 20500
586	Turun Yliopisto (TUKKK ja HUMTDK) (TURUN YLI-OPISTO)	Ammattikorkea	Varsinais-Suomi	, 20014
433	Halikon lukio (Halikko)	Lukio	Varsinais-Suomi	Kuruntie 30, 24800
19	Pargas svenska gymnasium (Pargas)	Lukio	Varsinais-Suomi	Skolgatan 14, 21600
499	Yläneen yhtenäiskoulu (Yläne)	Peruskoulu	Varsinais-Suomi	Koulutie 14, 21900

(Turo Numminen 2011, YES-keskus.)

LIITE 2.

Vaihtoehtoinen työssäoppimismalli hiusalan yritysopintoihin ja harjoitusyrityksen perustamiseen

- Pilottikokeiluna Salon seudun ammattiopistoon

Opettajien opas

Kauneudenhoitoalan koulutusohjelma, Turku AMK,

Katariina Nokka & Sirkku Anttila

Sisällysluettelo

1 Hyvät Salon seudun ammattiopiston opettajat.....	3
1.1 Työssäoppimisen toimintaympäristö ja vastualueet.....	4
2 Hiusalan tulevaisuuden näkymät.....	4
3 Toimintasuunnitelma.....	5
3.1 Alussa.....	5
3.2 Sopimuksen tekeminen.....	5
3.3 Yritysten perustaminen.....	6
3.4 Loppuvaihe.....	6
3.5 Päätöstilaisuus.....	6
4 Opettajan muistilista eri kuukausille.....	7
6 Loppusanat.....	8
Lähteet.....	8
Liitteet.....	8
Liite 1.....	8
Liite 2.....	13

1 Hyvät Salon seudun ammattiopiston opettajat

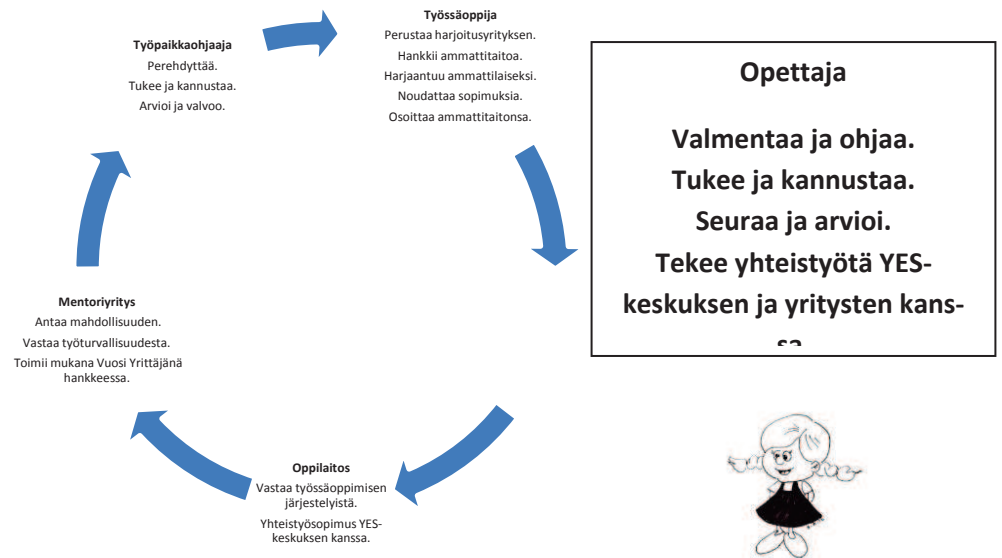
Opas on laadittu teille Salon seudun ammattiopiston hiusalan opettajille. Opas käsittelee työssäoppimista yrittäjälähtöisesti NY- opinto-ohjelmaan Vuosi Yrittäjänä malliin pohjautuen. Oppaan tarkoituksena ei ole tarjota yhtä valmista toimintamallia työssäoppimisessa, vaan tuoda esiin uudenlainen käyttökelpoinen lähestymistapa suorittaa työssäoppiminen kolmannen vuoden aikana.

Olemme suunnitelleet NY- ohjelman pohjalta juuri hiusalalle räätälöidyn tavan suorittaa työssäoppiminen, joka tukee opiskelijoiden kehittymistä ja työllistymistä hiusalalla tulevaisuudessa. Tämä toimintamalli antaa opiskelijoille todellisemman kuvan liike-elämästä ja yrittäjyydestä sekä parantaa työelämän valmiuksia.

Harjoitusyrityksen perustamis- materiaali on koottu omaksi opetuskokonaisuudeksi, jonka tekeminen pitäisi olla mielekäästä ja antoisaa puuhaa. Harjoitusyrityksen perustamis- materiaali voidaan mukauttaa oppilaitoskohtaisesti.

Uusi työssäoppimismalli on kehitetty yhteistyössä Varsinais-Suomen YES- keskuksen kanssa hiusalalle ja avainhenkilöinä toimivat Turo Numminen ja Johanna Vainio. Opetushallituksen yritys- ja NY- toiminnasta vastaa Pekka Iivonen. Yhteistyön kehittäminen, verkostoituminen alueellisten yritysten sekä NY- toiminnassa mukana olevien koulujen kanssa toimii suurena voimavarana jatkokehittämisessä.

1.1 Työssäoppimisen toimintaympäristö ja vastualueet

(Koulutuskeskus Tavastia 2012.)

2 Hiusalan tulevaisuuden näkymät

Opiskelijat ovat tarttuneet ainutkertaiseen tilaisuuteen kokeilla oikean yrityksen perustamista riskittömästi NY- tunnuksen avulla. Työssäoppiminen yrittäjälähtöisesti on opiskelijalle mahdollisuus oppia oikeassa työympäristössä. NY:n tarkoituksena on edistää opiskelijoiden yrittäjä- ja kuluttajakasvatuksen tietämystä.

Salon seudun ammattioppilaitos toimii pilottikouluna uudenlaisen toimintatavan kokeilussa työssäoppimisessa hiusalalla. Uusi pilottikokeilu vaatii ponnisteluja sekä tuo uusia haasteita, mutta samalla se antaa koululle näkyvyyttä ja alueellista kiinnostusta uutta oppimismenetelmää kohtaan.

Opiskelija voi suorittaa työssäoppimisen harjoitusyrittäjänä tekemällä sopimuksen lähialueen parturi-kampaamo yrityksen kanssa, joka toimii opiskelijan mentoriyrittäjänä. Työssäoppimiskokeilu on ainutlaatuinen oikeassa yrityksessä NY- toiminnan alaisena, sillä aiemmin yritystoimintaa on toteutettu vain kouluympäristössä osuuskunta toimin-

tana. Uudessa toimintamallissa päästään lähemmäksi todellista työelämän ympäristöä ja niitä valmiuksia, joita tullaan vaatimaan työelämässäkin. Toimintamallin toteuttaminen vaatii sopimuksen tekemisen NY- toiminnan ja koulun välille, jotta koulu voi hyödyntää NY- toiminnan etuja. Jokaisesta opiskelijasta menee 30€:n rekisteröintimaksu, ennen kuin NY- toiminta voidaan aloittaa.

Pilottikokeilu voidaan laittaa käyntiin ilman hankerahoitustakin yhteistyössä YES-keskuksen kanssa. Jos rahoitusta kuitenkin haetaan uudelleen, sen tekeminen saattaa olla helpompaa, koska taustaselvitykset on tehty. Esteitä pilottikokeilun onnistumiselle ei ole, jos noudatetaan vuosi yrittäjänä toimintapohjaa. Pilottikokeilu voidaan toteuttaa lain ja säädöksen mukaisesti yhteistyössä YES-keskuksen kanssa.

Valmistautumisessa NY- toimintaan opettajan rooli on tärkeä, koska opettajan tulee olla kannustava, innostava ja samalla tukea opiskelijaa päätöksessään. Onnistumiset ja erehdykset kuuluvat asiaan ihan niin kuin oikealla yrittäjälläkin.

3 Toimintasuunnitelma

3.1 Alussa

1. NY-toimintaan tutustuminen syksyllä 2012. Johanna Vainio tulee kertomaan ammatitopistolle yleisesti NY-toiminnasta.
2. Laaditaan suunnitelma, ketkä opiskelijoista haluavat kokeilla NY-toimintaa vuosi yrittäjänä toimintamallin mukaan.
3. Yrityksen rekisteröinti 30€ / opiskelija.
4. Opiskelijan tulee ottaa selvää ennen työssäoppimisjakson alkua, mitä aineita ja tuotteita työssäoppimis- paikassa käytetään / myydään.

3.2 Sopimuksen tekeminen

Opiskelijat tekevät sopimuksen työssäoppimispaikkaan. Sopimus tehdään mentoriyrityksen ja opiskelijan välille yrityksen yhteistyösopimuksena. Sopimuksessa pitää tulla ilmi työpaikan säännöt, työajat sekä lisäksi sopimukseen kuuluvat käytettävät ainekulut, sähkö,

vesi yms. Suositeltavat osuudet sopimuksessa työnantajan ja työssäoppijan välillä ovat **50 % /50 %**.

3.3 Yritysten perustaminen

1. SWOT- analyysi ja liiketoimintasuunnitelma.
2. Opiskelijoitten yrityssuunnitelmien tarkistaminen syksyllä 2012.
3. Pankkitoimintaan tutustuminen ja tilin avaus opettajan kanssa.
4. Opettaja perehdyttää opiskelijat verotukseen liittyvissä asioissa.
5. Hinnasto liikkeen mukainen, mutta suositus olisi -20 % normaali palveluhinnoista.
6. Työssäoppija pitää kirjaa omista tuloista työpaikalla sekä omien tulojen kirjanpito-vastuu kuuluu opiskelijalle. Siihen kuuluvat lähinnä omat kassatulot, mutta tuotemyyn-neistä sovitaan työnantajan kanssa erikseen.
7. Lopullinen kirjanpito ja tilinpäätös tehdään työssäoppimisen jälkeen tai päättötyönä. Ne voidaan sisällyttää yritysopintoihin.

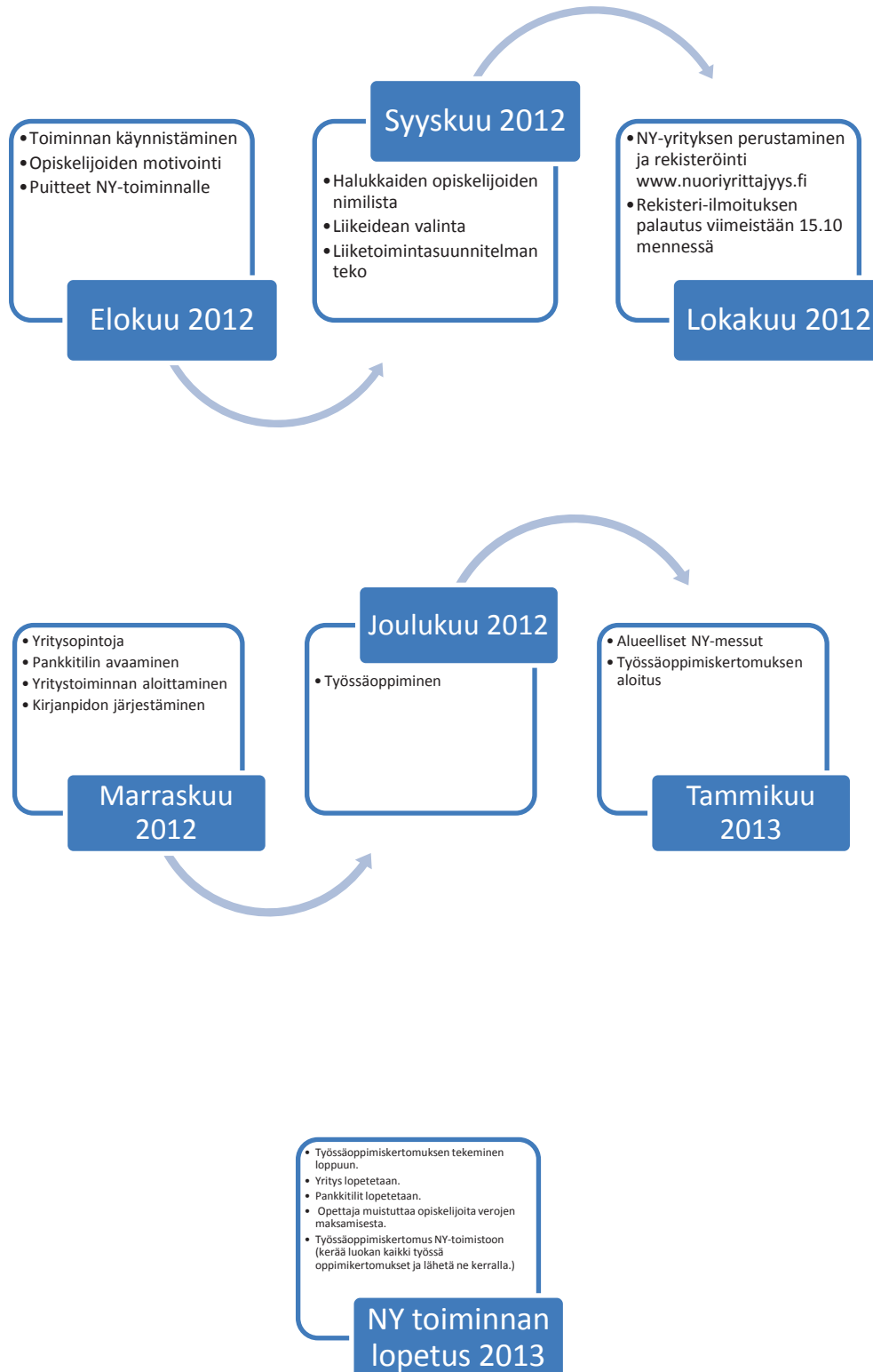
3.4 Loppuvaihe

1. Työssäoppimisen jälkeen tehdään yhteenveto opiskelijoiden työkokemuksesta ja tuloista.
2. Kokeiluun osallistuvat opiskelijat kokoavat toiminnallisen kertomuksen, jonka pohjalta työssäoppimista yrittäjänä voitaisiin kehittää vielä eteenpäin ja miettiä voitaisiinko sitä monistaa muihin oppilaitoksiin.
3. Työssäoppimisen lopussa yritys sekä pankkitili lopetetaan, jonka yhteydessä opiskelija saa ansaitsemansa voiton NY-tililtään. Tässä kohtaa opettajan tulee muistuttaa verotukseen ilmoitettavista seikoista.
4. Palautteen kerääminen koeryhmältä työssäoppimisen jälkeen olisi erityisen tärkeää. Mikä oli hyödyllisempää verrattuna entiseen työssäoppimismuotoon, mitkä olivat edut/haitat ym.?

3.5 Päätöstilaisuus

Todistukseen tulee merkintä työssäoppimisen suorittamisesta Nuorena Yrittäjänä.

4 Opettajan muistilista eri kuukausille

6 Loppusanat

Tämän toimintasuunnitelman tarkoituksena on antaa opettajille ja opiskelijoiden työssäoppimiseen uusia eväitä yrityslähtöiseen työskentelyyn työssäoppimispaikalla. Koottu toimintasuunnitelma sekä opiskelijoiden opas auttaa lukijaa hahmottamaan uuden pilottikokeilun kokonaisuutta ja siihen liittyviä mahdollisuuksia.

Perinteisen työssäoppimisen ja NY-toiminnan kehittämisessä olemme luoneet uutta innovatiivista ja tulevaisuutta ennakoivaa toimintamallia, jonka tarkoituksena on rohkaista opiskelijoita kehittämään omaa osaamista ja yrittäjämäistä otetta hiusalan työhön. Toimintamalli soveltuu kolmannen vuoden opiskelijoille, jonka aikana opiskelija voi tehdä opinnäytetyönsä sekä kehittää omaa markkinointimateriaalia harjoitusyrityksensä tueksi. Toimintamalli on suunnattu pääasiassa ammattiopistoille, jossa Salon Seudun ammattiopisto toimii pilottikouluna.

Odotamme mielenkiinnolla hankkeen käynnistymistä ja toivomme yhteistyömme hiusalalla jatkuvan tulevaisuudessakin.

Katariina & Sirkku

Lähteet

Koulutuskeskus Tavastia 2012. Opas työpaikkaohjaajalle.

Salon seudun ammattiopisto 2011. Opiskelijan työssäoppimissopimus.

Liitteet

Liite 1

Harjoitusyrityksen yhteistyösopimus ehdotelma

Salon seudun koulutuskuntayhtymä

Sopimus työssäoppimispaikan käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävästä koulutuksesta

Tämä sopimus on voimassa _____ - _____ ajan.

SOPIMUKSEN OSAPUOLET (kaikki kentät täytettävä)

Koulutuksen järjestäjä / Oppilaitos:	
Salon seudun koulutuskuntayhtymä	
Venemestarinkatu 35	
24240 Salo	
Oppilaitoksen yhteyshenkilö / Koulutusjohtaja:	
Puh:	Sähköposti:
Työssäoppimispaikkaan tuleva opiskelija:	
Nimi:	Osoite:
Puh:	Sähköposti:

Yrityksen nimi:	
Vastuuohjaaja:	
Osoite:	
Puh:	Sähköposti:
Y-tunnus:	

Julkaisulupa

Kyllä Ei

Δ	Δ	Yrityksen kuvan ja nimen saa tarvittaessa julkaista kuntayhtymän / oppilaitoksen ko-
---	---	--

	tisivuilla
Δ Δ	Yrityksen nimen ja kuvan saa tarvittaessa julkaista kuntayhtymän / oppilaitoksen painotuotteissa (Tällaisia ovat esim. vuosikertomus, oppilaitoslehti)

Koulutuksen muoto

Sopimus koskee ammatillisesta koulutuksesta tarkoitettua työpaikalla tapahtuvaa käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävää koulutusta, työssäoppimista harjoitusyrittäjänä.

Opiskelija ei ole työsuhteessa työnantajaan, mutta toimii kuin sopimusyrittäjä NY-tunnuksen alaisena, ja opiskelijan on saatava tarvittaessa ohjausta ohjaavalta ohjaajalta. Opiskelijan etujen mukaista on ottaa yrityksen listahinnoista pois -20 %. Suositeltavat prosenttiosuudet jakaantuvat siten, että työssäoppimispaikka saa 50 % ja opiskelija 50 %.

Opiskelija itse huolehtii kirjanpidosta, rahaliikenteestä, ”vuokran maksusta” sekä opintososiaalisista eduista.

Koulutuksen tavoite

Työpaikalla tapahtuvan työssäoppimisen tavoitteena on, että opiskelija oppii osan tutkintoon kuuluvasta ammattitaidosta ja opetussuunnitelman tavoitteista todellisessa työympäristössä ja sen säännöillä. Työpaikalla tapahtuva opiskelu on suunnitelmallista ja ohjattua ja sen tavoitteet täsmennetään opettajan, työpaikan yhteyshenkilön ja opiskelijan yhteistyönä.

Ammattiosaamisen näytöt

Työssäoppimisen yhteydessä opiskelija voi suorittaa ammattiosaamisen näytön.

Oppilaitoksen tehtävät ja vastuut

Oppilaitos nimeää opettajan, joka toimii oppilaitoksen edustajana työpaikalla tapahtuvan työssäoppimisen suunnittelussa, järjestämisessä ja toteuttamisessa.

Oppilaitos avustaa ja opastaa työpaikkaa työssäoppimisen tarkoituksenmukaisessa toteuttamisessa sekä antaa yritykselle tarpeelliset tiedot opiskelijan saamasta opetuksesta ja työvalmiuksista.

Oppilaitoksen vastuu ja vakuuttamisvelvollisuus työssäoppimisen yhteydessä tapahtuvan tapaturman varalta määräytyy tapaturmavakuutuslain ja opiskelutapaturman korvaamisesta annetun asetuksen mukaisesti.

Oppilaitos valmentaa opiskelijaa työpaikkaa varten ja huolehtii osaltaan siitä, että opiskelija on tietoinen velvollisuudestaan noudattaa työpaikan järjestystä sekä työstä ja työturvallisuudesta annettuja ohjeita ja määräyksiä.

Oppilaitos huolehtii siitä, että opiskelija on tietoinen tämän sopimuksen sisällöstä sekä velvollisuudestaan noudattaa sen lisäksi, mitä erikseen on säädetty ammatillisesta koulutuksesta.

Yrityksen/työpaikan tehtävät ja vastuut

Yritys nimeää työpaikkaohjaajan, jolla on riittävät valmiudet tämän tehtävän hoitamiseen ja joka toimii yrityksen edustajana työpaikalla tapahtuvan työssäoppimisen suunnittelussa, järjestämisessä ja toteuttamisessa.

Yritys antaa oppilaitokselle tarpeelliset tiedot työhön ja työympäristöön liittyvistä oloista ja työvälineistä.

Yritys huolehtii ja vastaa työssäoppimisjakson aikana opiskelijan työturvallisuudesta työturvallisuuslainsäädännön ja nuorista työntekijöistä annetun lain edellyttämällä tavalla.

Yritys huolehtii siitä, että työpaikan henkilöstö on riittävässä määrin tietoinen opiskelijan työssäoppimiseen liittyvistä tehtävistä ja siihen liittyvästä sopimuksesta.

Yhteistyö

Työpaikkaohjaaja ja työssäoppimista ohjaava opettaja vastaavat työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näytön suunnittelusta, toteutuksesta, seurannasta ja arvioinnista.

Mentoriyritys ilmoittaa välittömästi oppilaitokselle odotettavissa olevat olennaiset muutokset opiskelijan työtehtävissä tai työoloissa. Vastaavasti oppilaitos ilmoittaa mahdollisimman pian yritykselle koulutuksessa mahdollisesti tapahtuvista muutoksista.

Oppilaitos järjestää erikseen niin sovittaessa nimetyille yhteyshenkilöille/työpaikkaohjaajille soveltavaan koulutusta.

Oppilaitoksen ja yrityksen välisestä muusta yhteistyöstä on lisäksi sovittu seuraavaa:

Korvaukset

--

Muut erikseen sovittavat asiat

Osapuolet ovat tietoisia työsuojeluun, työtapaturmiin ja vahingonkorvauksiin liittyvästä vastuusta. Vahingonkorvausvelvollisuus määräytyy vahingonkorvauslain mukaan.

Lisävakuutukset: NY-toiminta on vakuuttanut opiskelijan.

Vaitiolovelvollisuus

Opiskelija ja ohjaava opettaja eivät saa ilmaista ulkopuolisille työssäoppimisen tai sen valvonnan yhteydessä saatuja, yrityssalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja, ellei laki siihen velvoita. Yritys voi tarvittaessa laatia lisäksi erillisen salassapitosopimuksen.

Allekirjoitukset

Sopimus on allekirjoitettu kahtena kappaleena, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Päiväys/...../20.....

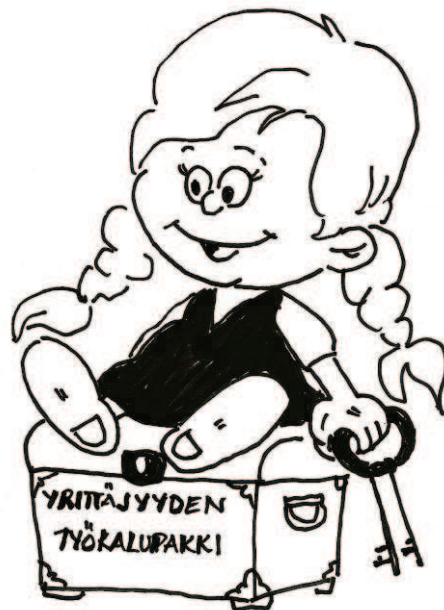
Työssäoppimispaikan edustajan allekirjoitus	Oppilaitoksen edustajan allekirjoitus
nimen selvennys	nimen selvennys

(Salon seudun ammattiopisto 2011.)

Liite 2.

Tärkeimmät yhteyshenkilöt ja internet- linkit:

- Opetushallitus, Pekka Iivonen, 040-3487200, (pekka.iivonen@oph.fi)
- YES-keskus, Turo Numminen, 050-5171752, (turo.numminen@nuoriyrittajyys.fi)
- YES-keskus, Johanna Vainio, 050-3588409, (johanna.vainio@nuoriyrittajyys.fi)
- Katariina Nokka, 040-7598395, (kata85@wippies.fi)
- Sirkku Anttila, 044-2779571, (sokeri4@luukku.com)

LIITE 3.

Vaihtoehtoinen työssäoppimismalli hiusalan yritysopintoihin ja harjoitusyrityksen perustamiseen

- Pilottikokeiluna Salon seudun
ammattiopistoon

Opiskelijoiden opas

Sisällysluettelo

1 Opiskelijalle	3
2 Nuori Yrittäjäyys yhdistyksenä	4
2.1 Vuosi yrittäjänä opinto-ohjelma	4
3 Verohallinnon määräämät puitteet NY-toiminnalle	5
4 Kela ja Vuosi Yrittäjänä	9
5 Onko minusta yrittäjäksi?	11
5.1 Liikeidea	12
5.2 Liiketoimintasuunnitelma	12
5.3 Yrityksen SWOT – analyysi	18
6 Arvonlisävero yleisesti	19
7 Verotus yleisesti	21
8 Kirjanpito ja tilinpäätös yleisesti	21
9 Muuttuvat ja kiinteät kustannukset	22
10 Yrityksen perustaminen yleisesti	23
11 Työssäoppimiskertomus	24
12 NY-toiminnan lopetus	28
Lopuksi	29
Lähteet	30
Liitteet	31
Liite 1. Kirjanpitotaulukko	31

1 Opiskelijalle

Hyvä opiskelija, olet tarttunut ainutkertaiseen tilaisuuteen, tavoitella oikeaa yrittäjyyttä. Sinulla on mahdollisuus perustaa oma harjoitusyritys kolmantena opiskelu vuotena. Uusi työssäoppimismalli on kehitetty yhteistyössä Varsinais-Suomen YES- keskuksen kanssa hiusalalle Vuosi Yrittäjänä malliin pohjautuen.

Uudessa mallissa suoritat työssäoppimisen oikeassa parturi-kampaamoyrityksessä, joka toimii mentoriyrityksenä työssäoppimisjakson ajan. Samalla pidät huolta yrityksesi kirjanpidosta ja taloudesta. NY-yritykset pyörivät oikealla rahalla ja tuottaessaan voittoa, on se sinun ansaitsemaa rahaa. Tukenasi ovat opettajat, oheinen opintomateriaali, www.nuoriyrittajyys.fi –sivusto sekä liike-elämässä työskentelevät NY-neuvonantajat, jotka opastavat sinua koko työssäoppimisen ajan.

Kun motivaatiosi on kohdallaan, varmistat tulevaisuudessa itsellesi paremman kilpailuaseman työmarkkinoilla. Ahertamisesi ei mene hukkaan, sillä suorittamalla työssäoppimisen NY-tunnuksella saat siitä erillisenä liitteenä olevan NY- todistuksen päättötodistukseen.

Tuulta purjeisiin!

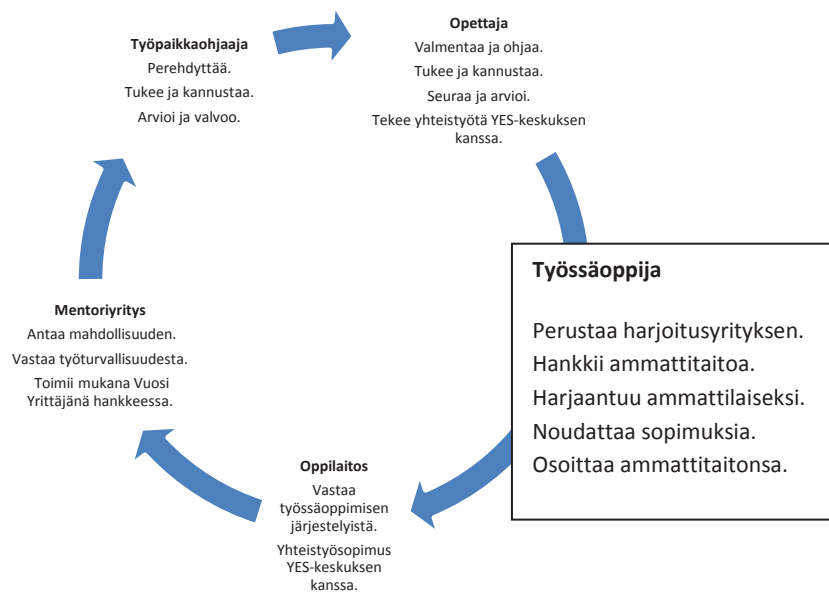
2 Nuori Yrittäjyys yhdistyksenä

”Nuori Yrittäjyys ry:n tarkoituksena on edistää nuorten yrittäjyys- ja kuluttajakasvatuksen tietämystä. Nuori Yrittäjyys opinto-ohjelmat ovat käytännönläheisiä, tekemällä oppimisen periaatteella toimivia kokonaisuuksia, jotka opettavat ongelmanratkaisua, ryhmätyötä sekä vastuunottoa omasta toiminnasta ja antavat mahdollisuuden omien ideoiden toteuttamiseen. Tärkeää toiminnassa on koulun ja liike-elämän yhteistyö, joka konkretisoituu liike-elämässä toimivien henkilöiden ja koulun vuorovaikutuksella”. (Nuori Yrittäjyys ry 2012)

”Nuori Yrittäjyys on voittoa tavoittelematon yhdistys. Se kuuluu 98 jäsenmaata käsittävään kansainväliseen kattojärjestöön Junior Achievement Worldwideen. Toimintaa on ollut Suomessa jo vuodesta 1995”. (Nuori Yrittäjyys ry 2012)

2.1 Vuosi yrittäjänä opinto-ohjelma

”NY- Vuosi yrittäjänä -ohjelmassa nuoret perustavat lukuvuoden ajaksi oikealla rahalla toimivia harjoitusyrityksiä, jotka tuottavat palveluja tai tuotteita. Nuoret suunnittelevat itse yrityksensä liikeidean ja toteuttavat sen mukaista miniyrittäjätoimintaa lukuvuoden ajan. Toimintamalli on käytössä sekä perus että keskiasteella, mutta oppimistavoitteet riippuvat kouluasteesta”. (Nuori Yrittäjyys ry 2012)

3 Verohallinnon määrämät puitteet NY-toiminnalle

Tämä kappale on poimittu suoraan verohallinnon sivulta (www.vero.fi). Tekstistä on ainoastaan poistettu osuuskuntaan koskevat seikat ja ne asiat, jotka eivät koske meidän oppimistapaa NY:n alaisena. Opiskelijat toimivat itsenäisinä yrittäjinä perustaen oman NY-tunnuksen, esimerkiksi Iloiset Sakset NY.

Nuori yrittäjyys ry:n opinto-ohjelmat

Antopäivä: **3.4.2006**

Diaarinumero: **553/345/2006**

Voimassaolo: **Toistaiseksi**

Valtuutussäännös: **VerohallintoL (1557/95) 2 § 2 momentti**

Nuori Yrittäjyys ry tarjoaa opinto-ohjelmia koululaisille ja opiskelijoille, jotka haluavat kokeilla yritystoimintaa ja oppia työssä selviytymistä. Samaa opetusmenetelmää käytetään sekä perus-, keski-, että korkea-asteen opiskelussa. Tukena harjoitusyritystoiminnassa oppilailla on neuvonantaja yritysmaailmasta sekä opettaja konsulttina. NY-toiminnan tarkoituksena on oman harjoitusyritystoiminnan kautta antaa nuorille kokemusta yritystoiminnasta ja auttaa heitä näkemään kuinka yritys toimii.

Harjoitusyritykset toimivat oikeilla markkinoilla tarjoten tuotteita tai palveluita asiakkaille. Opiskelijat keksivät itse mitä tuotteita tai palveluita he harjoitusyrityksessään tuottavat.

Harjoitusyritystoimintaa varten ei saa ottaa velkaa. Harjoitusyrityksillä on raportointivelvollisuus (mm. kirjanpito). Raha-asioita valvovat sekä opettaja että ulkopuolinen, yrityselämää tunteva neuvonantaja.

Opinto-ohjelman koordinointia Suomessa hoitaa NY-toimisto (www.nuoriyrittajyys.fi). Harjoitusyritykset rekisteröityvät ja raportoivat NY-toimistoon sekä saavat sieltä myös todistuksensa suoritetuista kursseista.

Tuloverotus

Nuori Yrittäjyys opinto-ohjelmaa on aiemmin verotettu siten, että opetussuunnitelmaan kuuluva harjoitusyritystoiminta on katsottu yleishyödylliseksi toiminnaksi. Kyseinen tulkinta on perustunut siihen, että harjoitusyritystoiminta on ollut volyymiltään pienimuotoista ja liittynyt opetustoimintaan. Koska vuoden 2005 jälkeen Nuori Yrittäjyys opinto-ohjelma on laajennettu koskemaan myös korkea-asteen oppilaitoksia ja lisäksi harjoitusyritysten liikevaihdot ovat kasvaneet joissakin tapauksissa jopa yli 3.000 euron, Verohallitus on katsonut aiheelliseksi muuttaa opinto-ohjelman verotukseen liittyvää aiempaa tulkintaansa. Verohallituksen kannan mukaan harjoitusyritystoiminta tulee nykyisissä olosuhteissa rinnastaa harjoitusyrityksessä toimivien ja yritykseen rahaa sijoittaneiden oppilaiden veronalaiseen tulonhankkimistoimintaan. Rinnastus oppilaiden itsenäiseen tulonhankkimistoimintaan voidaan tehdä, koska opetussuunnitelmaan kuuluvia harjoitusyrityksiä ei rekisteröidä kaupparekisteriin ja yritystoiminnan kesto on rajattu yhteen lukuvuoteen.

Itsenäistä tulonhankkimistoimintaa voidaan harjoittaa ilman varsinaisen yrityksen perustamista. Tällaisesta toiminnasta saatava tulo verotetaan kuten luonnollisten henkilöiden saama tulo yleensäkin, eli tuloverolain säännöksiä noudattaen ansiotulona.

Koska koulun opetussuunnitelmaan kuuluvaa harjoitusyritystoimintaa on Verohallituksen käsityksen mukaan pidettävä oppilaiden itsenäisenä tulonhankkimistoimintana, oppilaiden tulee ilmoittaa harjoitusyrityksestä saamansa tulot (esim. voitto ja työnantajaroolin harjoittelun yhteydessä saatu palkka) omalla henkilökohtaisella veroilmoituksellaan kohdassa muut ansiotulot. Myös Nuori Yrittäjyys opinto-ohjelmia opetussuunnitelmassaan pitävän koulun tulee ohjata oppilaita oikeaan veroilmoitusmenettelyyn. Jos opiskelija on alaikäinen, eikä tästä syystä saa postitse esitetyttä veroilmoituslomaketta, tulee opiskelijan oma-aloitteisesti täyttää ja toimittaa verovirastoon veroilmoitus. Veroilmoituslomakkeita saa mm. verohallinnon

internet-sivuilta www.vero.fi. Veroilmoituksella oppilaan tulee ilmoittaa kaikki harjoitusyrityksestä saamansa tulo.

Koska Nuori Yrittäjyys opinto-ohjelman ei katsota olevan koulun harjoittamaa yleishyödyllistä toimintaa, vaan harjoitusyritysten perustajaoppilaiden tulonhankkimistoimintaa, tulee koulun ja harjoitusyrityksen rahaliikenne pitää toisistaan erillään. Kouluissa on usein tapana kerätä varoja leirikoulua tai luokkaretkeä varten. Tällainen varojen keruu on lähtökohtaisesti verotuksen ulkopuolelle jäävää toimintaa. Vaikka harjoitusyrityksestä saatu voitto annetaan esimerkiksi koulun leirikoulua tai luokkaretkeä varten, on harjoitusyrityksestä saatu tulo siitä huolimatta edelleen saajansa, eli harjoitusyrityksen omistajan veronalaista tuloa.

Jos lukuvuoden jälkeen harjoitusyritystoimintaa jatkamaan perustetaan yritys, se tulee ilmoittaa normaaliin tapaan verohallinnon rekistereihin perustamisilmoituslomakkeella. Tällöinkin harjoitusyrityksestä lukuvuoden aikana saatu tulo ilmoitetaan oppilaiden henkilökohtaisella veroilmoituksella tulonhankkimistoimintana edellä mainitulla tavalla. Yrityksen perustamisen jälkeen saatu tulo ilmoitetaan perustetun yrityksen tulona kyseistä yhtiömuotoa vastaavalla veroilmoituslomakkeella.

Arvonlisäverotus

Jos harjoitusyrityksen tilikauden liikevaihto ylittää arvonlisäverolain 3 §:ssä säädetyn 8.500 euron rajan, yritys on ilmoitettava verohallinnon rekistereihin perustamisilmoituslomakkeella. Tällöin harjoitusyrityksen toiminta katsotaan yhtymän muodossa harjoitetuksi elinkeinotoiminnaksi ja yritys on arvonlisäverovelvollinen kaikesta tilikauden aikana liiketoiminnan muodossa tapahtuneesta tavaroiden tai palveluiden myynnistä.

Jos lukuvuoden jälkeen harjoitusyrityksen toimintaa jatkamaan perustetaan yritys, lukuvuoden aikana syntynyttä harjoitusyrityksen liikevaihtoa ei lasketa mukaan uuden yrityksen liikevaihtoon esim. AVL 3 §:n mukaista 8.500 euron liikevaihtorajaa laskettaessa. Lukuvuoden jälkeen perustettu yritys ei enää liity koulutusohjelmaan.

Ennakkoperintä

Harjoitusyritys voi tuottaa palveluja, joista sille maksetaan työkorvausta. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi koirien ulkoiluttaminen ja siivouspalvelut. Palvelujen tuottamista varten harjoitusyrittäjän ei tarvitse erikseen ilmoittautua ennakkoperintärekisteriin, vaan harjoitusyritys voi käyttää koulun Y-tunnusta ja ennakkoperintärekisterimerkintää. Koulun ennakkoperintätunnuksen käyttäminen edellyttää kuitenkin aina, että harjoitusyrittäjä kuuluu koulun opetussuunnitelmaan.

Työnantajaroolin harjoittelu

Koska koulun opetussuunnitelmaan kuuluvien Nuori Yrittäjyys -harjoitusyrittäjien toiminta rinnastetaan oppilaiden itsenäiseen tulohankkimistoimintaan, ei harjoitusyrittäjälle synny verotuksessa työnantajaroolia, jos se maksaa perustajaoppilaille työnantajaroolin harjoittelun vuoksi palkkoja. Siten harjoitusyrittäjällä ei ole edellä mainituissa olosuhteissa velvollisuutta rekisteröityä verohallintoon työnantajaksi, eikä niillä ole velvollisuutta maksaa työnantajaroolin harjoittelun yhteydessä oppilaille maksetuista suorituksista työnantajan sosiaaliturvamaksua taikka muita palkan sivukuluja. Harjoitusyrittäjän ei myöskään tarvitse toimittaa kyseisistä suorituksista ennakonpidätystä tai antaa niiden perusteella vuosi-ilmoitusta. Koska oppilaille palkan nimellä maksettujen suoritusten ei voida katsoa olevan verotuksellista luonteeltaan palkkaa, oppilaiden tulee ilmoittaa tällaiset tulot henkilökohtaisella veroilmoituksellaan kohdassa muut ansiotulot.

Muu kuin koulun opetussuunnitelmaan kuuluva yritystoiminta

Jos Nuori Yrittäjyys opinto-ohjelma järjestetään siten, ettei se kuulu koulun opetussuunnitelmaan, tulee harjoitusyrittäjä ilmoittaa verohallintoon perustamisilmoituslomakkeilla.

Apulaisjohtaja Anneli Kukkonen

Toimistotarkastaja Sanna Hätönen (Verohallinto 2012)

4 Kela ja Vuosi Yrittäjänä

Opiskelijan on itse pidettävä huoli omista tuloistaan koko NY-toiminnan aikana, jos hakee avustuksia kelalta.

”Opiskelijan omat tulot

Tulosi vaikuttavat siihen, kuinka monelta kuukaudelta vuodessa voit nostaa opintotukea. Tällaisia tuloja ovat

- veronalaiset ansio- ja pääomatulot
- veronalaiset sosiaalietuudet (opintorahaa ei kuitenkaan oteta tulona huomioon)
- ulkomailta saamasi tulot
- toimeentulon turvaamiseen tarkoitettut apurahat.

Tulot otetaan yleensä huomioon bruttona. Kela ei tutki tulojasi, kun haet opintotukea, vaan sinun täytyy itse huolehtia siitä, että tulosi pysyvät sallituissa rajoissa.

Kuinka paljon tuloja voit saada?

Sinulle lasketaan henkilökohtainen vuosituloraja jokaiselle vuodelle, jonka aikana saat opintotukea. Vuositulorajasi määräytyy sen perusteella, moneltako kuukaudelta olet nostanut opintotukea kalenterivuoden aikana. Tukikuukaudella tarkoitetaan kuukautta, jolta olet saanut opintorahaa ja asumislisää tai jompaakumpaa niistä. Huomaa, että kuukausi, jolta olet nostanut pelkkää asumislisää, on tulovalvonnassa tukikuukausi.

Kuukausi, jolta maksettuun tukeen et ole ollut oikeutettu (koko tuki peritään takaisin tai sen takaisinperinnästä luovutaan), on tueton kuukausi tulovalvonnassa. Jos sinulle maksetaan elokuulta vain puolen kuukauden tuki tai saat joltakin kuukaudelta tukea vähemmän kuin normaalisti (esim. asut tilapäisesti vanhempasi luona), tällainen kuukausi on tulovalvonnassa normaali tukikuukausi. Jos sinulle myönnetään joltakin kuukaudelta pelkkä opintolainan valtiontakaus, kuukausi on tueton kuukausi tulovalvonnassa.

Vuosituloraja lasketaan siten, että jokaista tukikuukautta kohti sinulla voi olla tuloa 660 euroa (505 euroa 31.12.2007 asti) ja jokaista tuetonta kuukautta kohti 1970 euroa (1 515 euroa 31.12.2007 asti). Voit saada tulot milloin tahansa kalenterivuoden aikana, kunhan ne eivät ylitä vuositulorajaasi. Jos tulosi ylittävät vuositulorajasi, opintotukea on maksettu sinulle liikaa ja sitä joudutaan perimään takaisin.

Vuosituloraja 1.1.2008 alkaen

Tukikuukausi	Vuosituloraja (euroa/vuosi)
1	22 330
2	21 020
3	19 710
4	18 400
5	17 090
6	15 780
7	14 470
8	13 160
9	11 850
10	10 540
11	9 230
12	7 920

Jos tulosi ylittävät tulorajan korkeintaan 220 eurolla (vuodesta 2008 alkaen), sinulta ei peritä tukea takaisin.

Huomaa, että vuoden 2007 tuloja koskevassa tulovalvonnassa on vielä noudatettu aiemmin voimassa olleita tulorajoja (505 euroa/tukikuukausi ja 1 515 euroa/tueton kuukausi). Vuoden 2007 tulovalvonta on tehty alkuvuonna 2009.

Miten voit nostaa vuositulorajaasi?

Vuositulorajaasi voit nostaa kolmella eri tavalla:

- Älä hae opintotukea kaikille opiskelukuukausille.
- Peru sinulle jo myönnetty opintotuki etukäteen valitsemiltasi kuukausilta. Perumisen voit tehdä joko [Kelan asiointipalvelussa](#) tai [ilmoituksella opintotuen perumisesta tai vapaaehtoisesta palauttamisesta](#) (lomake OTmP).

Palauta sinulle jo maksettu opintotuki vapaaehtoisesti valitsemiltasi kuukausilta. Sinun on tehtävä palautus tukivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Tukivuosi on se kalenterivuosi, jolta tuki on maksettu”. (Kansaneläkelaitos 2012)

5 Onko minusta yrittäjäksi?

Yrityksen perustamisen lähtökohtana ovat oma halu ja tahto toimia yrittäjänä. Yrittäjäksi ryhtyminen on aina tietoinen valinta, jota on harkittava huolella. On punnittava eri vaihtoehtoja ja mietittävä omaa soveltuvuutta riskien ottamiseen. Yrittäjän elämä on haasteellista ja vastuuntuntoista. Yrittäjänä olet oman työsi ”herra”. Yrityksen menestyksekkäs hoitaminen perustuu hyvään ja toimivaan liikeideaan.

*Tee kertomus itsestäsi millainen yrittäjä sinä kuvittelisit itsesi olevan.

Yrittäjän ominaisuudet

(keksi lisää 8 kappaletta yrittäjiä kuvaavia ominaisuuksia)

*joustava

*iloinen

*

*kunnianhimoinen

*reipas

*

*luotettava

*

*

*pitkäjänteinen

*

*

*tykkää työstänsä

*

*

5.1 Liikeidea

Liikeidea on yrityksen toiminta-ajatus ja se määrittää yrityksen suunnan, mutta ei anna vastausta kuinka yrityksen tulisi toimia. Liikeidea kertoo minne tulisi pyrkiä, mutta ei miten. Liikeidea määrittää yrityksen menestystekijät, joilla yrityksestä tulisi kannattava. Liikeidealla määritetään keinot, jolla yrityksen tavoitteet toteutetaan. Liikeidean pääosat ovat: asiakkaat, tuote ja toimintatapa. (Kinkki & Lehtisalo 2007, 93 -94.)

Liikeideaan sisältyy sellaisia yrityksen ominaisuuksia, joissa yritys on ylivoimainen kilpailijoihinsa verrattuna. Liikeidea määrittää yrityksestä sellaisia alueita, joita muut yritykset eivät hallitse lainkaan tai, jotka sinun yrityksesi tekee paremmin kuin muut. Liikeidea kuvaa myös yrityksen tapaa tehdä rahaa. Liikeidea ei synny sellaisenaan, vaan se on pitkäaikaisen kehityksen tulos. (Kinkki & Lehtisalo 2007, 93.)

Yrityksen menestymisen määrittää kolme seikkaa, joita ovat: tuote/palvelu, joka tyydyttää asiakkaiden tarpeita, yrityksen on löydettävä itselleen oikeat asiakkaat sekä se, että yritys toimii halutulla tavalla, kun yritys on löytänyt asiakkaat ja kokonaisuus toimii hallitusti. (Kinkki & Lehtisalo 2007, 93.)

*Tehtävänäsi on suunnitella omalle NY- yrityksellesi liikeidea.

5.2 Liiketoimintasuunnitelma

”Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty”.

”Liiketoimintasuunnitelman tarkoituksena on jäsentää ja selventää aiotun yritystoiminnan kannattavuutta ja menestymisen mahdollisuuksia. Liiketoimintasuunnitelma on tarpeen yrittäjälle itselleen sekä edellytyksenä käytettäessä asiantuntijoita apuna toiminnan arvioinnissa. Mahdolliset rahoittajat edellyttävät sitä aina. Voitte käyttää tekemäanne SWOT- analyysiä apuna liiketoimintasuunnitelman laadinnassa.

Päiväys:

Yrityksen nimi:

Puhelin:

Sähköposti:

Osoite:

Logo

*Suunnittele NY-yrityksellesi logo. Se voi olla minkäläinen tahansa, mutta et saa plagioida toista yritystä. Suunnittele logosi huolella, jotta koulun jälkeenkin voit käyttää sitä oman yrityksesi tunnistamiseen. Logo saa olla persoonallinen ja mielikuvituksen tuote.

Liikeidea

*Tee lyhyt tiivistelmä liikeideastasi. Aloita toimialasta ja täydennä tarpeen mukaan. Vastaa ainakin seuraaviin kysymyksiin.

***Mitä myyn?**

***Kenelle myyn?**

***Miten myyn?**

Osaaminen

Yrittäjänä toimiminen perustuu osaamiseen, jonka avaintekijöitä ovat ammattitaito ja koulutus. Osaaminen voi olla lähtöisin myös harrastuksista tai jokapäiväisen toiminnan piiristä. Yrittäjän henkilökohtaisia ominaisuuksia ovat mm. tuloshakuisuus, peräänantamattomuus, itsenäisyys.

*Käytä seuraavia kysymyksiä apunasi kuvaillessasi yritystä ja omaa osaamistaan.

***Mitkä työkokemus ja koulutus sinulla on?**

***Onko sinulle erityisiä taitoja, tietoja tai osaamista, josta on hyötyä yrittäjänä?**

***Mitkä ovat vahvat puolesi?**

***Mitkä ovat heikot puolesi?**

***Mitä ominaisuuksia tarvitset lisää ja mistä niitä saa?**

Tuote / Palvelu

Tarjoamasi tuote tai palvelu on riippuvainen ammattitaidostasi ja osaamisestasi. Onnistuaksesi yrittäjänä sinun tulee olla tietoinen mitkä ovat asiakkaasi tarpeet ja mitä asiakkaasi odottavat sinulta ja tarjoamaltasi tuotteelta tai palvelulta. Tarkastele asioita asiakkaasi näkökulmasta. Kun osaamisesi ja tuotteesi ovat tasapainossa, saavutat etumatkaa kilpailijoihin asiakkaan silmissä.

***Käytä seuraavia kysymyksiä apunasi kuvaillessasi tuotettasi / palveluitasi...**

***Mitkä on tuotteesi / tarjoamasi palvelu?**

***Mitä ainutlaatuista ja erinomaista siinä on?**

***Mitä heikkouksia siinä mahdollisesti on?**

***Mitä etua tai hyötyä siitä on asiakkaalle?**

***Vastaako tuotteesi tai palvelusi laatu pyytämääsi hintaa?**

Asiakkaat / Markkinat

Yrittäjälle on tärkeää tuntea asiakkaansa: Mitä tuotteen tai palvelun ominaisuuksia he arvostavat ja mitä he eivät pidä erityisen tärkeinä sekä mitä he odottavat. On järkevää ryhmitellä yritysasiakkaat esimerkiksi yrityksen toimialan koen tai asuinpaikan perusteella. Alussa on hyödyllistä keskittyä potentiaaliin asiakasryhmiin, jotka todennäköisemmin ostavat tuotteen tai palvelun. Yrittäjän osaaminen, tuote ja asiakkaat muodostavat kokonaisuuden, jonka tulee olla tasapainossa. Tällöin yritys saavuttaa kilpailuetua: ylivoimaista osaamista kilpailijoihin nähden.

***Käytä seuraavia kysymyksiä apunasi kartoittaessasi ja kuvaillessasi kilpailijoitasi.**

***Ketkä ovat pahimmat kilpailijasi?**

***Mitkä ovat heidän vahvat puolet?**

***Mitkä ovat heidän heikot puolet?**

***Mitkä ovat kilpailijoiden tuotteet tai palvelut?**

***Kuinka kilpailijoiden tuotteet / palvelut eroavat omistasi?**

***Mitkä ovat kilpailijoiden käyttämät myynninedistämistoimenpiteet ja mainosvälineet?**

Oma NY- yrityksenne

Mieti tarkkaan miten aiot toimia. Esimerkiksi yrityksen sijaintivaatimukset, tarvittavat myynninedistämistoimenpiteet poikkeavat eri toimialoilla toisistaan. Tärkeintä on, että päädyt omien resurssiesi kannalta tarkoituksen mukaiseen lopputulokseen ja suunnitelmallisesti kehität yritystäsi.

*Käytä seuraavia kysymyksiä apunasi kuvaillessasi omaa yritystäsi...

*Yrityksen toimitilat ja sijainti?

*Mitä tuotantovälineitä tarvitset?

*Tarvitsetko työvoimaa?

*Mitä mainosvälineitä ja myynninedistämistoimenpiteitä aiot käyttää?

*Kattavatko vakuutukset toiminnan riskit?

Kirjanpito ja talouden suunnittelu

Yrittäjän on järkevintä keskittyä itse yrittämiseen ja antaa kirjanpito tilitoimiston hoidettavaksi. Tilinpäätöksen suunnittelussa kannattaa kuunnella asiantuntijoita mm. kirjanpitäjää. Varsinaisen liiketoiminnan suunnittelu, seuranta ja kehittäminen ovat kuitenkin aina yrittäjän vastuulla.

Kassakirjanpito vastuu on jokaisella NY-yrittäjyyteen mukaan lähteneellä opiskelijalla. Jokainen opiskelija kirjaa omat kassatulonsa sekä tuotemyynnin lomakkeeseen

sovittujen hintojen perusteella. Hinnat ovat opiskelijan ja yrityksen välisiä asioita. Lopullinen kirjanpito ja tilinpäätös tehdään työssäoppimisjakson loputtua. Tärkeintä on ymmärtää, miksi kirjaa pidetään ja että omat ja yrityksen rahat on pidettävä toisistaan erillään. Tilinpäätös liitetään työssäoppimisraporttiin, joka kokoaa toiminnan kertomukseksi. Voit tulostaa lopusta taulukon omaa kirjanpitoasi varten.

***Käytä seuraavia kysymyksiä apunasi kuvaillessasi kirjanpitoa ja talouden suunnittelua.**

***Miten aiot hoitaa kirjanpidon?**

***Miten aiot suunnitella toimintasi?**

***Miten seuraat suunnitelmien toteutumista?**

***Tarvitsetko neuvontaa tilinpäätöksen suunnitteluun, budjetointiin tai johonkin muuhun?**

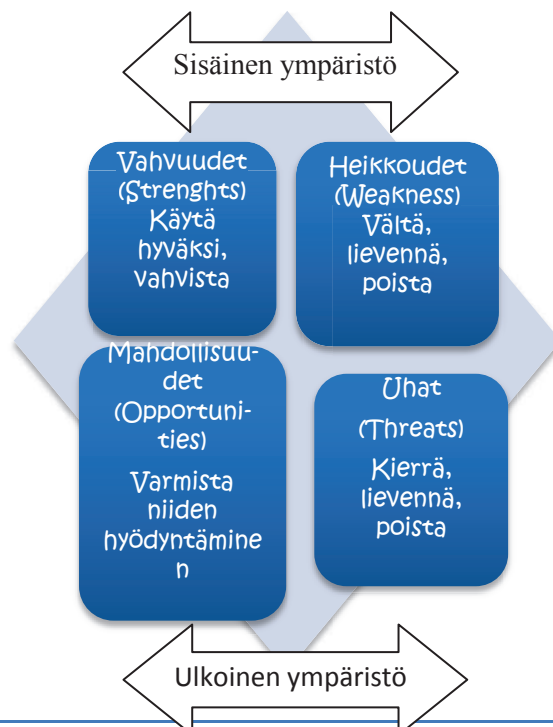
***Miten aiot järjestää rahoituksen?"**

(NY-Yritys.fi-NY-yritysten oppimisympäristö 2012)

5.3 Yrityksen SWOT – analyysi

Swot on käyttökelpoinen apuväline liikeidean ja yrityksen toimintaympäristön arviointiin. Tätä analyysia voi käyttää myös tuotteen mahdollisuuksien arviointiin. Vahvuudet ja heikkoudet ovat yrityksen sisäisiä tekijöitä ja mahdollisuudet ja uhat ovat yrityksen ulkopuolisia tekijöitä.

S: Millaisia vahvuuksia yritykselläni on? (esim. laadukkaat tuotteet, osaaminen)

W: Millaisia heikkouksia yritykselläni on? (esim. heikko liikeidea, rahalliset resurssit)

O: Millaisia mahdollisuuksia näemme? (esim. kehitysideoita)

T: Millaisia uhkia näemme menestykselle? (esim. lainsäädäntö, muut kilpailijat)

(Nuori Yrittäjyys ry 2012)

6 Arvonlisävero yleisesti

Arvonlisävero on parturi-kampaamo alalla 23 %:a (1.1.2012). Arvonlisävero on kulutusvero, jonka kuluttaja maksaa tuotteen tai palvelun hinnasta, ja jonka yrittäjä tilittää valtiolle. Yrittäjien välisissä liiketoimissa toinen yritys saa vähentää sen arvonlisäveron, jonka toinen on perinyt häneltä, jos tavara tai palvelu on tullut käytettäväksi arvonlisäverollisessa liiketoiminnassa. (Yrityksen perustamisopas 2006.)

Suomen arvonlisäverolaki koskee Suomessa liiketoiminnan muodossa tapahtuvaa tavaroiden ja palvelujen myyntiä, Suomessa tapahtuvaa tavaroiden maahantuontia sekä Suomessa tapahtuvaa tavaran yhteisöhankintaa ja tavaran siirtoa varastointimenettelyyn. (Yrityksen perustamisopas 2006.)

Myynti on aina verollista, paitsi jos laista ei löydy nimenomaista säännöstä. (Esimerkiksi terveydenhuoltopalvelut ovat verottomia, toistaiseksi.) (Yrityksen perustamisopas, 2006.)

Arvonlisäveron maksaminen veroviraston tilille tapahtuu viimeistään kohdekuukautta seuraavan toisen kuukauden 15. päivänä. (esimerkiksi huhtikuun myynnistä arvonlisävero maksetaan viimeistään kesäkuun 15. päivänä.) Verovirasto lähettää valvontailmoituslomakkeet ja maksuohjeet veron maksamista varten. (Kirjanpitäjä huolehtii myös tästä, jos yrityksellä on kirjanpitäjä.) (Yrityksen perustamisopas, 2006.)

Arvonlisäveron laskeminen:

Esim. Tuote tai palvelu maksaa 10€

Lisää hintaan AIV:n = 23 %

$10€ \times 1,23 = 12,3€$

Kun haluat saada hinnasta pois AIV:n osuuden:

$10€ / 1,23 = 8,13€$

Voit tarkistaa tämän kertomalla summan $8,13€ \times 1,23 = 10€$

*Laske arvonlisäveron osuus seuraavasta palvelutapahtumasta:

Kampaajalla käynti 76€

Ripsien ja kulmien värjäys 22€

Kotihoito tuotteet 45€

.....
.....
.....

Kuinka paljon rahaa jäi arvonlisävero osuuden jälkeen kampaajalle?

.....
.....

7 Verotus yleisesti

”Voittoa tuottava yritys joutuu maksamaan veroa. Verovuosi on ajanjakso, jolta saatuja tuloja verotetaan. Luonnollisilla henkilöillä se on kalenterivuosi. **Verotettava tulo** saadaan veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen ja muiden vähennysten erotuksena. **Verotettava varallisuus** lasketaan vastaavasti veronalaisten varojen ja niistä tehtävien vähennysten, mm. velkojen, erotuksena. Verotettavan tulon perusteella määräytyvät valtion tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero ja yhteisön tulovero sekä sairausvakuutusmaksu. Verotettavasta varallisuudesta veroa maksetaan vain valtiolle”. (Tomperi 2005, 182- 183.)

”Tulojen verottamista säätelevä laki on tuloverolaki, joka sisältää kaikkia verovelvollisia koskevia tuloverotukseen liittyviä säännöksiä. On olemassa myös elinkeinoverolaki, maatilatalouden tuloverolaki sekä varallisuusverolaki”. (Tomperi 2005, 182.)

Yrittäjä maksaa ennakoveroa eli veromaksut suoritetaan etukäteen ja veromäärä on arvioitu edellisen vuoden tuloista. Ennakot maksetaan 2-12 erässä, riippuen maksettavan veron suuruudesta. Eräpäivä on kunkin kalenterikuukauden 23. päivä. (Verohallinto 2012.)

Verovuoden päätyttyä on annettava veroilmoitus, verohallinnon lomakkeita käyttäen. Veroilmoitusten jättöpäivä on määrätty jokaisessa veroilmoituksessa, mutta pääsääntöisesti se on keväällä. (Tomperi 2005, 184- 185.)

*Selvitä mitä tarkoittaa sana progressiivinen?

8 Kirjanpito ja tilinpäätös yleisesti

”Kaikki yritystoimintaa harjoittavat ovat kirjanpitovelvollisia. Kirjanpito muodostuu näistä osista, kuten yrityksen tuotot, kulut, omaisuus, varat ja velat. Yrityksen

kannattavuus lasketaan tuottojen ja kulujen erotuksesta. Omaisuuden, omien varojen ja velkojen perusteella selvitetään yrityksen taloudellinen asema, maksuvalmius ja vakavaraisuus”. (Yrityksen perustamisopas 2006, 114.)

”Yrityksen johto vastaa kirjanpidon järjestämisestä. Se tarkoittaa yrityksen liiketapahtumia kuvaavan kirjanpitoaineiston kokoamista, järjestämistä, numerointia, kirjoihin vientiä ja säilyttämistä. Kirjanpidon tulee aina olla ajan tasalla. Kirjanpitokirjat ja tilinpäätökset tulee säilyttää”. (Yrityksen perustamisopas 2006, 114.)

”Tilinpäätös laaditaan yleensä 12 kuukauden pituiselta tilikaudelta. Tilinpäätöksestä selviää, mikä on yrityksen tulos ja taloudellinen asema. Tilinpäätökseen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot yrityksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Kirjanpito ja tilinpäätös on hyvää antaa tehdä siihen koulutetun henkilön, jotta väärinkäsityksiä ei tule”. (Yrityksen perustamisopas 2006, 115.)

9 Muuttuvat ja kiinteät kustannukset

Jokaisella yrityksellä on muuttuvia ja kiinteitä kustannuksia. Kiinteät kustannukset ovat joka kuukausi saman suuruiset, esimerkiksi vuokra, kirjanpitomaksu, vesilasku, sähkölasku, yel –maksu sekä vakuutusmaksut. Muuttuvia kustannuksia on paljon enemmän, kuten lehtimaksut sekä ainemaksut.

*Pohdi vielä lisää kiinteitä ja muuttuvia kustannuksia.

Kiinteät kustannukset

*

*

*

*

*

*

*

*

*

*

Muuttuvat kustannukset

10 Yrityksen perustaminen yleisesti

Yrityksen perustamisesta ja yritysmuodon valinnasta saa lisätietoa parhaiten verohallinnosta, työvoimatoimistosta, vakuutusyhtiöistä, uusyrityskeskuksesta sekä kaupparekisteristä. Myös näiden nettisivuilla on kerrottu yrityksen perustamisesta tarkemmin. (www.vero.fi www.prh.fi www.mol.fi www.uusyrityskeskus.fi)

Kaupparekisteriasioita voi kysyä neuvoa paikallisesta maistraatista tai patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriosaston neuvovalta lakimieheltä. Pankeissa toimivat lakimiehet auttavat myös yritysasioissa.

11 Työssäoppimiskertomus

NY-YRITYKSEN NIMI / LOGO

Työssäoppimiskertomus ajalta XXXX

Salon Seudun Ammattiopisto

Työssäoppimiskertomus on kuvaus siitä, mitä NY-yritys on työssäoppimisaikana tehnyt. Samalla se tarjoaa ulkopuolisille tietoa yrityksen toiminnasta ja työssäoppimisaikana oppimastasi asioista. Näiden ohjeiden avulla kerrot NY-yrityksesi tarinan. Työssäoppimiskertomus on kokonaisuus, jossa yrityksen eri vaiheet ja kokemukset yhdistyvät jouhevaksi tarinaksi.

Yhteystiedot

***NY-yrityksen nimi:**

***Opiskelijan yhteystiedot: (nimi, s-posti, puhelin ja osoite)**

***Opettajan nimi:**

***NY-yrityksessä ohjaajan nimi:**

Tee kertomus omasta työssäoppimisesta yrittäjänä. Pyri vastaamaan kaikkiin tähdellä merkittyihin kohtiin ja pohdi asioita syvällisesti. Älä vastaa vain muutamalla sanalla, vaan pyri ilmaisemaan itseäsi lauseilla.

Opiskelijan katsaus NY-ajasta

***Kuvaile omia kokemuksia NY-ajasta**

***Kerro tärkeimmistä tapahtumista ja suurimmista saavutuksista**

***Kerro miten NY-yritys on työssäoppimisen aikana kehittynyt toiminnassaan**

*Kiitä henkilöitä, jotka ovat olleet toiminnan tukena ja miten he ovat tukeneet sinua

*Kuvia palveluista

Liikeidea ja toiminta-ajatus

Seuraavia kysymyksiä voi käyttää apuna.

*Palvelun kuvaus:

*Toimintatavat: (missä ja miten toimitte)

*NY-yrityksen imago:

*NY-yrityksen asiakkaat:

Henkilökohtaisia kokemuksia

*Opittuja asioita, kokemuksia ja ajatuksia

*Tulevaisuuden suunnitelmia

Yrityksen tulevaisuus

*Yrityksen tulevaisuuden toiminta

*Liikeidean mahdollisuudet oikeassa yrityksessä

Yrityksen talous

*Taloudellisia avainlukuja (liikevaihto ja -voitto/tappio), kaavioita, diagrammeja yms. havainnollistamaan ja selkeyttämään.

Tilintarkastuskertomus

*Liitä työssäoppimiskertomukseen tilintarkastuskertomus

(NY-Yritys.fi-NY-yritysten oppimisympäristö 2012)

12 NY-toiminnan lopetus

- * Työssäoppimiskertomuksen tekeminen loppuun
- * Yritys lopetetaan
- * Pankkitilin lopetus
- * Opiskelija saa ansaitsemaansa voiton NY- tililtään

- * Parhaat yrittäjät mainitaan esim. vuosikertomuksessa

- * Työssäoppimiskertomus NY-toimistoon (opettaja voi kerätä luokan kaikki työssäoppimiskertomukset ja lähettää ne kerralla)
- * Työssäoppimisen suorittamisesta nuorena yrittäjänä saa todistuksen YES-keskukselta.

Lopuksi

ONNITTELUKSI, OLET ROHKEASTI ASTUNUT ASKELEEN

EDEMÄS KOHTI YRITYSMAAILMAA.

HIENOA, ETTÄ OLET KEHITTÄMÄSSÄ HIUSALAA
KANSSAMME ETEENPÄIN!

KATSE ETEENPÄIN, KOHTI TULEVAISUUTTA!

KIITOS YHTEISTYÖSTÄ.

ESTENOMIOPIISKELIJAT

Katariina Nokka & Sirkku Anttila

Lähteet

Kinkki, S., Lehtisalo A. 2007. Yrtti yritystietous. 1.-7. painos. WSOY

Numminen, T.; Utriainen V. 2010. NY Vuosi Yrittäjänä –oppilaan opas. Helsinki. Nuori Yrittäjyys ry.

Tomperi, S. käytännön kirjanpito. 2005. 12. -13. painos. Edita Prima Oy.

Yrityksen perustamisopas. Käytännön perustamistoimet. 2006. Työvoima- ja elinkeinokeskus. 16. uudistettu painos. Helsinki.

Kansaneläkelaitos 2012. Viitattu 8.4.2012. www.kela.fi > opiskelijat > opintotuki > tulot > opiskelijan omat tulot

NY-Yritys-NY- yritysten oppimisympäristö 2012. Viitattu 8.4.2012. www.ny-yritys.fi > osavuosikatsaus ja vuosikertomus.

NY-Yritys-NY- yritysten oppimisympäristö 2012. Viitattu 8.4.2012. www.ny-yritys.fi > toimintasuunnitelma.

Nuori Yrittäjyys ry 2012. Viitattu 8.4.2012. www.nuoriyrittajyys.fi

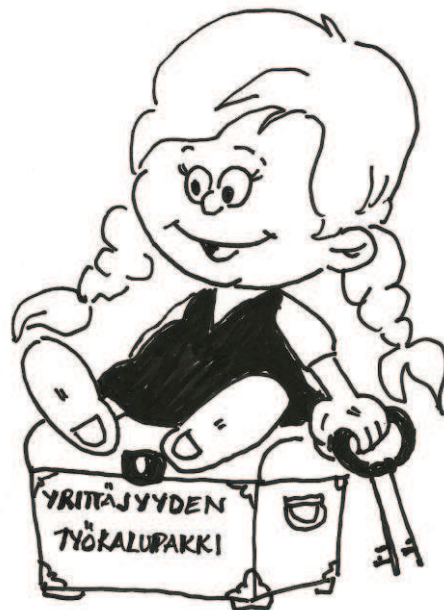
Verohallinto 2012. Viitattu 8.4.2012. www.vero.fi > nuori yrittäjyys.

Verohallinto 2012. Viitattu 8.4.2012. www.vero.fi > ennakkoverot.

Liitteet**Liite 1. Kirjanpito-
taulukko**

Viikontyö- päivä ja päivämäärä	Tehdyn työn € määrä	Ainemyynti €	Vastuu ohjaajan puumerkki	Päivän työaika / h
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				

YHTEENSÄ:	€	€		/h

LIITE 4.

Vaihtoehtoinen työssäoppimismalli hiusalan yritysopintoihin ja harjoitusyrityksen perustamiseen

- Pilottikokeiluna Salon seudun
ammattiopistoon

Opas työpaikkaohjaajalle

Mitä on NY toiminta?

Nuori Yrittäjyys yhdistyksenä

”Nuori Yrittäjyys ry:n tarkoituksena on edistää opiskelijoiden yrittäjyys- ja kuluttajakasvatuksen tietämystä. Nuori Yrittäjyys opinto-ohjelmat ovat käytännönläheisiä, tekemällä oppimisen periaatteella toimivia kokonaisuuksia, jotka opettavat ongelmanratkaisua, ryhmätyötä sekä vastuunottoa omasta toiminnasta ja antavat mahdollisuuden omien ideoiden toteuttamiseen. Tärkeää toiminnassa on koulun ja liike-elämän yhteistyö, joka konkretisoituu liike-elämässä toimivien henkilöiden ja koulun vuorovaikutuksella”. (Nuori Yrittäjyys ry 2012)

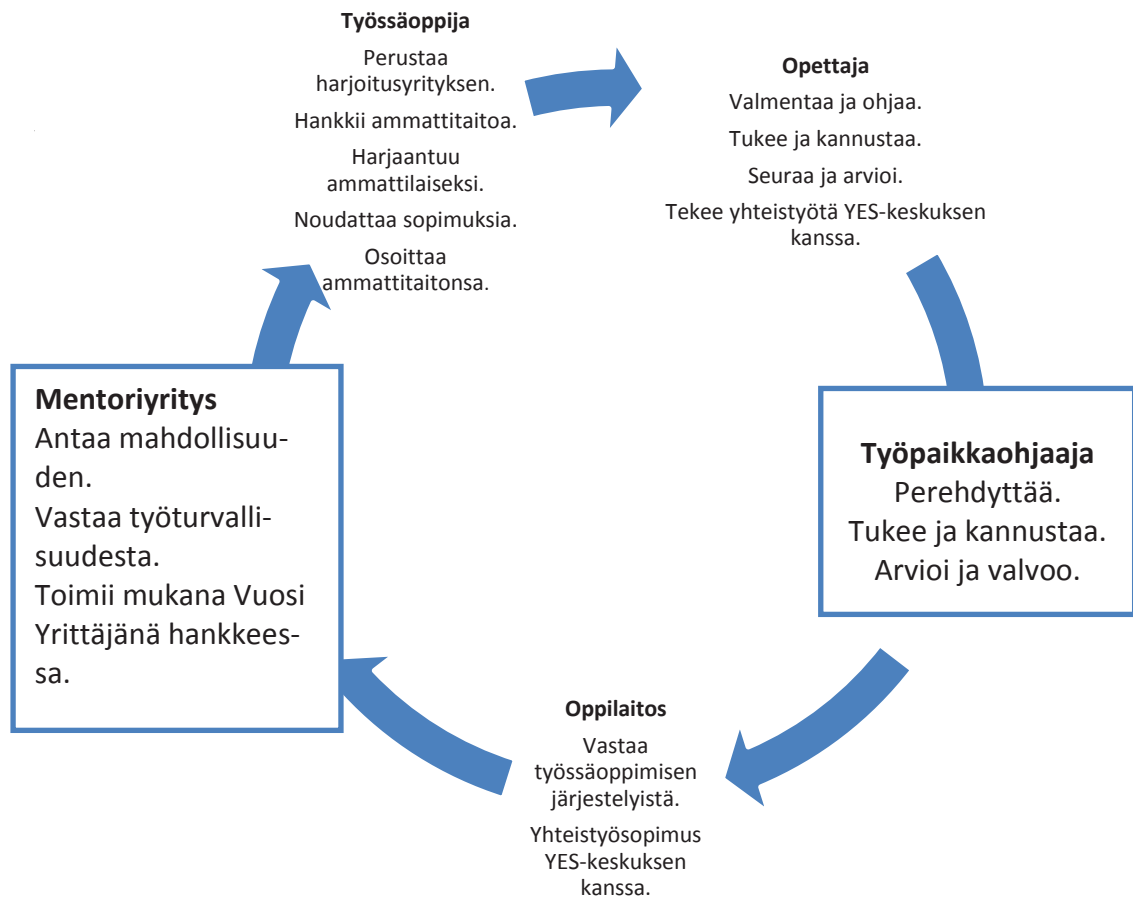
”Nuori Yrittäjyys on voittoa tavoittelematon yhdistys. Se kuuluu 98 jäsenmaata käsittävään kansainväliseen kattojärjestöön Junior Achievement Worldwideen. Toimintaa on ollut Suomessa jo vuodesta 1995”. (Nuori Yrittäjyys ry 2012)

Vuosi yrittäjänä opinto-ohjelma

”NY Vuosi yrittäjänä -ohjelmassa nuoret perustavat lukuvuoden ajaksi oikealla rahalla toimivia harjoitusyrityksiä, jotka tuottavat palveluja tai tuotteita. Nuoret suunnittelevat itse yrityksensä liikeidean ja toteuttavat sen mukaista miniyritystoimintaa lukuvuoden ajan. Toimintamalli on käytössä sekä perus että keskiasteella, mutta oppimistavoitteet riippuvat kouluasteesta”. (Nuori Yrittäjyys 2012)

Työssäoppimisen toimintaympäristö ja vastualueet

(Koulutuskeskus Tavastia 2012.)

Työnantajan ja opiskelijan yhteistyö toiminnan aloittamisessa tukena toimii Salon seudun ammattioppilaitos ja Varsinais-Suomen YES-keskus. Yritys ja opiskelija tekevät kirjallisen sopimuksen harjoitusyrityksen aloittamisesta työssäoppimisjakson ajaksi. Sopimus sisältää käytettävät aineet, veden, sähköt yms. Työnantaja maksaa opiskelijan NY-tilille (50 % suositeltu osuus) opiskelijan tienatuista palvelumyynneistä. Tuotemyynneistä voi sopia erikseen.

Työpaikkaohjaajan on huomioitava, että opiskelija toimii harjoitusyrittäjänä yrityksessä, joka ei ole toimimista toiminimellä, vaan tapa opiskella yrittäjyyttä. Työpaikalla noudatetaan työturvallisuus- ja opetushallituksen säädöksiä sekä NY-toiminnan Vuosi Yrittäjänä toimintamallia. (Nuori Yrittäjyys 2012.)

Kolmannen vuoden opiskelija ja mentoriyritys tekevät kirjallisen sopimuksen harjoitusyrityksen aloittamiseksi parturi-kampaamossa. Opiskelija on kirjanpitovelvollinen saaduista palvelutuloistaan ja toimii ns. itsenäisenä harjoitusyrittäjänä esim. ”Iloiset sakset NY”. Lisäksi opiskelija on verovelvollinen saaduista tuloista. NY- toiminta vakuuttaa opiskelijan Vuosi Yrittäjänä sopimuksen ajaksi. Koulu on vakuuttanut opiskelijan koko opintojen ajan. Työssäoppimisen aikana opiskelija voi suorittaa näyttöjä, kuten ennenkin. (Nuori Yrittäjyys 2012.)

Lähteet

Koulutuskeskus Tavastia 2012. Opas työpaikkaohjaajalle.

Nuori Yrittäjyys ry 2012. Viitattu 15.4.2012. www.nuoriyrittajyys.fi

